తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానము , హైదరాబాద్

గౌరవనీయ న్యాయమూర్తి కె. లక్ష్మణ్

రిట్ పిటిషన్ No.44404/2022

తీర్పు తేదీ: 19 ఏప్రిల్, 2023

శ్రీ హరిదాస్ రమేశ్ S/o. శ్రీ హరిదాస్

వర్సెస్

సెక్రెటరీ, భారత ప్రభుత్వం, మినిస్ట్రీ ఆఫ్ హోమ్ అఫ్ఫైర్స్, న్యూ డెల్లి మరియు ఇతరులు

ఉత్తర్వు :-

ప్రతివాది నెం. 3 అభ్యర్థన మేరకు పిటిషనర్కు వ్యతిరేకంగా లుక్ అవుట్ సర్క్యులర్ (ఇకపై 'ఎల్ఓసి' గా సూచించబడుతుంది) జారీ చేయడంలో మరియు కొనసాగించడంలో ప్రతివాది నెం. 2 (బ్యూరో ఆఫ్ ఇమ్మిగ్రేషన్) చర్యను చట్టవిరుద్ధం, అహేతుక మరియు భారత రాజ్యాంగంలోని 14, 19 మరియు 21వ అధికరణాలను మరియు భారత పాస్పోర్ట్ చట్టము, 1967ను ఉల్లంఘించినట్లు ప్రకటించాలని కోరుతూ ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేయబడింది.

2. పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది V. మురళీ మనోహర్, ప్రతివాదులు 1 మరియు 2 తరపున హాజరైన భారత డిప్యూటీ సొలిసిటర్ జనరల్ శ్రీ గాడి ప్రవీణ్ కుమార్, ప్రతివాది నెం. 3 తరపున హాజరైన స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా తరపున స్టాండింగ్ కౌన్సెల్ శ్రీ అల్లూరి కృష్ణం రాజు మరియు ప్రతివాది నెం. 4 తరపున హాజరైన CBI ప్రత్యేక పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ శ్రీ N. నాగేంద్రన్ వాదనలు విన్నాను.

3. సౌలభ్యం కోసం మరియు వేరే విధంగా పేర్కొనకపోతే, 'పిటిషనర్' అనే పదాన్ని ఎక్కడ ఉపయోగించినా, అది అక్కడ వాస్తవ పిటిషనర్ అంటే హరిదాస్ రమేష్ ను సూచిస్తుంది, అతను ఏ కంపెనీలో ఉన్నా, అంటే నందిని ఇండస్ట్రీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ (ఇకపై దీనిని 'NIPL' అని పిలుస్తారు) మరియు మెసర్స్ టెక్ట్రాన్స్ కన్స్ట్రక్షన్ కెసిపిఎల్ జెవి, అందులో మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ ఆయన 50 శాతం వాటాను కలిగి ఉన్నారు.

4. కేసుకు సంబంధించిన వాస్తవాలు

i) కక్షిదారులు తమ ఒప్పంద బాధ్యతలు మరియు తమకు జరిగిన నష్టాలకు సంబంధించిన వివిధ వాస్తవిక అంశాలను లేవనెత్తారు. ప్రస్తుత కేసులో ఉన్న సమస్యలను నిర్ణయించడానికి, అన్ని వాస్తవాలు అవసరమైనవి కానందున, అవసరమైన వాస్తవాలు మాత్రమే ఇక్కడ క్రింద పేర్కొనబడ్డాయి.

ii) NIPL మేనేజింగ్ డైరెక్టర్గా ఉన్న పిటిషనర్ విదేశాలలో ప్రాజెక్టులను అమలు చేయడానికి ప్రతివాది నెం. 3 నుండి వివిధ రుణ సౌకర్యాల రూపంలో రుణాన్ని పొందారు. 2010-13 మధ్య, పిటిషనర్ ఒక జర్మన్ కంపెనీతో అంటే మెస్సర్స్ దేసా టెక్నో-ఎక్స్పోర్ట్ Gmbh (ఇకపై 'డెసాటెక్' అని పిలుస్తారు) టర్కీలో డిస్టిలేషన్ కర్మాగారాన్ని ఏర్పాటు చేయడానికి పరికరాలను సరఫరా చేయడానికి ఒప్పందం మొత్తం విలువ 8.8 మిలియన్ యూరోలకు ఒప్పందం కుదుర్చుకున్నాడు,.

iii) పిటిషనర్ విదేశీ బిల్లు తగ్గింపు మొత్తం మరియు ఎగుమతి ప్యాకింగ్ చెల్లింపులకు ఋణంతో సహా వివిధ రకాల ఋణ సౌకర్యాలను ప్రస్తుత మూడవ ప్రతివాది నుండి ఉపయోగించుకున్నాడు ఇంకా, పిటిషనర్ మూడవ ప్రతివాదికి నేరుగా చెల్లించవలసిన 8.8 మిలియన్ యూరోలతో, యవత్తు కాంట్రాక్ట్ మొత్తానికి బిల్ మార్పిడి పత్రాన్ని వ్రాశాడు.

iv) బిల్ మార్పిడి పత్రం కింద లబ్ధిదారు మూడవ ప్రతివాది జర్మనీ దేశపు శాసనము ప్రకారం మెస్సర్స్ డెసాటెక్ నుండి మొత్తాలను స్వీకరించడంలో విఫలమయ్యారని, పిటిషనర్కు అక్రమ నష్టం కలిగించారని పిటిషనర్ ఆరోపించారు.

v) మరోవైపు, ప్రతివాది నెం.3 ఇక్కడ పేర్కొన్న ఋణ సౌకర్యాలను పొడిగించిన తరువాత, పిటిషనర్ రుణాన్ని తిరిగి చెల్లించడంలో విఫలం అయ్యారని, 30.03.2014న NIPL ను నిరర్థక ఆస్తులుగా (నాన్-పెర్ఫార్మింగ్ అసెట్) (ఎన్పిఎ) గా ప్రకటించారని ఆరోపించారు.

vi) ఇంకా, మంజూరు చేసిన రుణంలో మోసం మరియు దుర్వినియోగం జరిగిందని ఆరోపిస్తూ, మూడవ ప్రతివాది DRTA ముందు రూ. 80,99,23,517.27- వసూలు చేయడానికి O.A.No.1475/2017 దాఖలు చేసాడు.

vii) పైన పేర్కొన్న O.A.No.1475/2017 లో, ప్రస్తుత పిటిషనర్ రూ. 101,52,35,148/- లు ప్రతివాది నెం.3 యొక్క నిష్క్రియాత్మకత కారణంగా తనకు అక్రమ నష్టం జరిగిందని ఆరోపిస్తూ రూ. 101,52,35,148/- లకు ప్రతి క్లెయిమ్ దాఖలు చేసెను. ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్లో ఉన్నట్లుగా, O.A. No.1475/2017 లో ప్రస్తుత పిటిషనర్ రిట్ పిటిషన్ లో లోపభూయిష్ట సేవలు మరియు

మూడవ ప్రతివాది యొక్క సహకారం లేకపోవడం వల్ల ఆరోపించబడిన చెల్లించడంలో అతని వలన విఫలమై నష్టం జరిగినట్లు అదే విధమైన వాదనలు లేవనెత్తారు.

viii) తదనంతరం, ప్రతివాది నెం.3 ఇక్కడ SARFACE కింద పిటిషనర్కు వ్యతిరేకంగా 29.09.2015 తేదీ స్వాధీనం నోటీసు జారీ చేసాడు మరియు దానిని SA No.441/2017 ద్వారా DRTA ముందు సవాలు చేశారు. 08.04.2019 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా ఆ దరఖాస్తును DRTA/2017 కొట్టివేసింది. ఆ ఉత్తర్వును W.P.No.11465/2019 ద్వారా ఈ న్యాయస్థానంలో సవాలు చేశారు మరియు పిటిషనర్కు DRTA ని సంప్రదించే స్వేచ్ఛను మంజూరు చేస్తూ దానిని పరిష్కరించారు.

ix) పిటిషనర్ తాను ఇరానియన్ కంపెనీ మెసర్స్ టెక్నిక్ కన్స్ట్రక్షన్ కంపెనీతో (జాయింట్ వెంచర్) ఉమ్మడి రంగ సంస్థగా ఒప్పందం కుదుర్చుకున్నానని కూడా పేర్కొన్నాడు. ఈ (జాయింట్ వెంచర్) ఉమ్మడి రంగ సంస్థగా మెస్సర్స్ టెక్ ట్రాన్స్ కన్స్ట్రక్షన్ KCPL JV (ఇకపై దీనిని 'TC KCPL JV' అని పిలుస్తారు) అనే పేరుతో ఉంది. తిరుచ్చి నుండి కరూర్ వరకు రహదారి నిర్మించడానికి TC KCPL JV, మెస్సర్స్ రిలయన్స్ యుటిలిటీ ఇంజనీర్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ (ఇకపై దీనిని 'RUEPL' అని పిలుస్తారు) తో ఉప ఒప్పందం కుదుర్చుకుంది. ఇరాన్ దేశానికి చెందిన కంపెనీతో కూడిన జెవి ద్వారా ప్రాజెక్టును పూర్తి చేయడానికి, టి. సి. కె. సి. పి. ఎల్ జెవి ఇరాన్లోని ఏ బ్యాంకైనా చెల్లించు బ్యాంకు హామీని అందించాల్సి ఉంటుంది.

x) అందువల్ల, TC KCPL JV మూడవ ప్రతివాది నుండి ఋణ సౌకర్యాలను పొందింది, అది రూ. 16,72,50,000/- విలువగల ఇరువైపుల బ్యాంకు హామీ, RUEPL కు అనుకూలంగా ఉండి TC KCPL JV తరపున హామీదారుగా ఉన్నారు.

xi) పిటిషనర్ ప్రకారం ర్యూపెల్ ద్వారా సదరు బ్యాంకు హామీలు మోసపూరితంగా ప్రేరించబడినాయి మరియు రూ. 16,72,50,000/- ల మొత్తాన్ని వసూలు చేయడానికి మూడవ ప్రతివాది ద్వారా ఎటువంటి చర్య చేపట్టబడలేదు. కానీ టీ సి కె సి పి ఎల్ జెవి ద్వారా చేసుకున్నా ఒప్పందానికి సంబంధించిన ప్రస్తుత పిటిషనరు నుండి రూ. 36,15,29,947/- ల మొత్తాన్ని డిమాండ్ చేస్తూ O.A. No.1702/2017 ద్వారా DRT సమక్షంలో వసూలు చర్యలను మూడవ ప్రతివాది దాఖలు చేసెను.

xii) పరిస్థితులు ఆవిధంగా ఉన్నందున, ప్రతివాది నెం.3 01.04.2008 నుండి 31.03.2018 వరకు పిటిషనర్ బ్యాంకు ఖాతా యొక్క (ఫోరెన్సిక్ ఆడిట్) ఖాతా తనిఖా నిర్వహించారు. 31.05.2019 నాటి (ఆడిట్) ఖాతా తనిఖా నివేదిక ఫలితాల ఆధారంగా, పిటిషనర్ ఖాతాను 01.07.2019 తేదీన మోసపూరితమైనదిగా ప్రకటించారు. (ఫోరెన్సిక్ ఆడిట్) న్యాయ దైద్య ఖాతా తనిఖీ నివేదిక ప్రతిని అందించకపోవడంలో ప్రతివాది నెం. 3 తీసుకున్న చర్యను సవాలు చేస్తూ పిటిషనర్ W.P No.28182/2019 ద్వారా ఈ కోర్టును ఆశ్రయించారు.

xiii) పిటిషనర్ను ఉద్దేశ పూర్వక ఎగవేతదారుగా కూడా ప్రకటించారు మరియు మోసం మరియు నిధుల దుర్వినియోగాన్ని ఆరోపిస్తూ నాల్గవ ప్రతివాది వద్ద 12.12.2019 తేదీన ఫిర్యాదు నమోదైంది.పిటిషనర్ ప్రకారం, ఆ ఫిర్యాదును ప్రతివాది నెం.4, 11.12.2020 తేదీ నాటి లేఖ ద్వారా మూసివేశారు. అయితే, ప్రతివాది నెం. 4 ప్రకారం, ఆ ఫిర్యాదును మూసివేయలేదు మరియు 14.12.2020 నాటి లేఖ ద్వారా ప్రతివాది నెం. 3 నుండి కొన్ని అంశాలకు సంబంధించి వివరణ మాత్రమే కోరింది.

xiv) తదనంతరం, మూడవ ప్రతివాది, నాల్గవ ప్రతివాదికి తెలియజేస్తూ, తనకు మరియు పిటిషనర్కు మధ్య ఎటువంటి పరిష్కార ప్రతిపాదన పెండింగ్లో లేనందున, ఫిర్యాదును నమోదు చేయాలని, 14.12.2020 నాటి లేఖకు 17.06.2021 తేదీన సమాధానం ఇచ్చారు. అందువల్ల, నాల్గవ ప్రతివాది IPC తో చదవబడు సెక్షన్ 120 B, 420, 468 మరియు 471 మరియు అవినీతి నిరోధక చట్టము 1988లోని సెక్షన్ 13 (1) (డి), 13 (2) ఆర్/డబ్ల్యూ సెక్షన్ కింద శిక్షార్హమైన నేరాలకు పిటిషనర్లు మరియు ఇతరులపై ఆర్సి/035/2022 ఎ 011 తో కూడిన మొదటి సమాచార నివేదికను నమోదు చేశారు.

xv) ప్రస్తుత పిటిషనర్, RC/035/2022 A011, రద్దు చేయాలని కోరుతూ Crl.P. No.1712/2022 దాఖలు చేసినట్లు గమనించడం సముచితం. మూడవ ప్రతివాదిచే తన బ్యాంకు ఖాతాను మోసపూరితమని ప్రకటించడాన్ని సవాలు చేస్తూ రిట్ పిటిషన్ నెం. 36734/2022 మరియు ఉద్దేశపూర్వక ఎగవేతదారుగా తన ప్రకటనను సవాలు చేస్తూ రిట్ పిటిషన్ నెం. 24016/2022 లను దాఖలు చేసాడు.

xvi) RC/035/2022 A011 నమోదు ఆధారంగా, మూడవ ప్రతివాది, హోం వ్యవహార మంత్రిత్వ శాఖ జారీ చేసిన 22.02.2021 (ఇకపై 'O.M. తేదీ 22.02.2021' గా సూచించబడింది) నాటి O. M. No.25016/10/2017-IMM (Pt.) తో కూడిన ఆఫీస్

జ్ఞాపన పత్రం కింద పిటిషనర్కు వ్యతిరేకంగా LOC జారీ చేయమని రెండవ ప్రతివాదిని అభ్యర్థించారు.

xvii) అతనిపై ఎల్ఓసి జారీని సవాలు చేస్తూ, ప్రస్తుత పిటిషనర్ ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్ను దాఖలు చేశారు.

5. పిటిషనర్ వాదనలు

ఐ. మూడవ ప్రతివాది యొక్క సహకారం లేకపోవడం మరియు మెస్సర్స్ డెసాటెక్ నుండి డబ్బును తిరిగి పొందడంలో వైఫల్యం కారణంగా పిటిషనర్ చేసిన లోపానికి కారణమని ఆరోపించబడింది. ఇంకా, పిటిషనర్ను ఉద్దేశపూర్వక ఎగవేతదారుగా ప్రకటించడం మరియు అతని ఖాతాను మోసం అని ప్రకటించడం చట్టవిరుద్ధం మరియు మరియు రిట్ పిటిషన్ నెం.24016/2022 మరియు రిట్ పిటిషన్ నెం.36734/2022 వరుసగా ఈ కోర్టు ముందు సవాలు చేయబడినవి. అందువల్ల, LOC జారీ చేయబడి, కొనసాగించలేకపోయింది.

II. మూడవ ప్రతివాది మెస్సర్స్ డెసాటెక్తో ఒక పరిష్కారానికి అంగీకరించాడు, ఇందులో పిటిషనర్కు 7.8 కోట్ల యూరోల ఒప్పందం మొత్తానికి వ్యతిరేకంగా నష్టాన్ని కలిగిస్తూ 4.8 కోట్ల యూరోలు మాత్రమే అందాయి.

iii. సహజ న్యాయ సూత్రాలను ఉల్లంఘిస్తూ ఎల్ఓసి జారీ చేయబడింది మరియు పిటిషనర్కు నోటీసు ఇవ్వబడలేదు లేదా అటువంటి ఎల్ఓసి జారీ చేయడానికి ముందు తెలియజేయబడలేదు.

కొండవీటి పాపమ్మా వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా MANU/TL/0751/2022 తీర్పు పై ఆధారపడ్డారు.

IV. మూడవ ప్రతివాదితో కేవలం వాణిజ్య ఒప్పందాన్ని ఉల్లంఘించినందుకు LOC జారీ చేసి ఉండాల్సింది కాదు. రుణ చెల్లింపులో (డిఫాల్ట్ను) 'భారతదేశ ఆర్థిక ప్రయోజనాలతో' పోల్చలేము. యూకో బ్యాంక్ వర్సెస్ సిటెన్సాహా రాయ్ 2020 SCC ఆన్లైన్ కాల్ 3255 10 తీర్పు పై విశ్వాసముంచబడింది.

v. ఒక సంవత్సరానికి మించి జారీ చేయబడిన LOC భారత రాజ్యాంగాన్ని ఉల్లంఘిస్తుంది.

vi. మూడవ ప్రతివాది వంటి చట్టబద్ధమైన సంస్థలు కార్యనిర్వాహక ఉత్తర్వు ఆధారంగా ఎల్ఓసి జారీ కోసం అభ్యర్థించలేవు. కార్యనిర్వాహక ఉత్తర్వు శాసన సంబంధిత మంజూరు కలిగి

ఉండకపోతే, 22.02.2021 నాటి O.M. వంటి కార్యనిర్వాహక ఉత్తర్వు పిటిషనర్ యొక్క ప్రాథమిక హక్కులను పరిమితం చేయదు.

విక్రమ్ శర్మ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా, సత్వంత్ సింగ్ సాహ్నీ వర్సెస్ డి. రామరత్నం, మనేకా గాంధీ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా 5 మరియు రామ్లీలా మైదాన్ సంఘటన వంటి తీర్పుల పై ఆధారపడ్డారు.

vii. పాస్పోర్ట్ చట్టము, 1967లోని సెక్షన్లు 10 మరియు 10 ఎ కింద మాత్రమే పాస్పోర్ట్ ను స్వాధీనం చేసుకోవడం ద్వారా ప్రయాణ హక్కును పరిమితం చేయవచ్చు. 22.02.2021 నాటి O. M. వంటి కార్యనిర్వాహక మార్గదర్శకాల ప్రకారం దానిని పరిమితం చేయలేము.

viii. ఒక వ్యక్తి ఉద్దేశపూర్వకంగా అరెస్టు లేదా విచారణను తప్పించుకుంటున్న సందర్భాల్లో మాత్రమే అసాధారణమైన పరిస్థితులలో మాత్రమే LOC జారీ చేయబడుతుంది. ఇంకా, పౌర వివాదాలు పెండింగ్లో ఉన్నంత మాత్రాన ప్రాథమిక హక్కులను హరించలేము.

ప్రఫుల్చంద్ర వి. పటేల్ వర్సెస్ స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా 7, కార్తి పి.

3. 2010 SCC ఆన్లైన్ డెల్ 2475 4.(1967) 3 ఎస్సిఆర్ 525

5. (1978) 1 SCC 248 6.(2012) 5 ఎస్సీసీ 1

7. 2009 SCC ఆన్లైన్గుజ్ 11998 11

చిదంబరం వర్సెస్ బ్యూరో ఆఫ్ ఇమ్మిగ్రేషన్, మొహమ్మద్. కాషిఫ్ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు నూర్ పాల్ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా తీర్పుల పై నమ్మకం ఉంచబడింది.

6. మూడవ ప్రతివాది యొక్క వాదనలు

I. మూడవ ప్రతివాది ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకు కావడంతో, 22.02.2021 తేదీ నాటి OM కింద ఎల్ఓసి జారీ కోసం అభ్యర్థించే అధికారం ఉంది.

II. పిటిషనర్ మోసం మరియు నిధుల దుర్వినియోగంలో చిక్కుకున్నాడు. అతను ఉద్దేశపూర్వక ఎగవేతదారుడిగా ప్రకటించబడ్డాడు మరియు అతని బ్యాంకు ఖాతా మోసపూరితమైనదిగా వర్గీకరించబడింది.

III. సహకరించకపోవడం, తప్పు చేయడం వంటి ఆరోపణలు ఖండిస్తూ, రూ.300 కోట్లు సంబంధించిన రుణాల చెల్లింపులో పిటిషనరు విఫలమైనట్లుగా వాదించబడింది.

IV. పిటిషనర్ ముఖ్యమైన వాస్తవాలను దాచిపెట్టినందుకు దోషి. 04.02.2015 మరియు 23.03.2015 తేదీలలోని అతని లేఖ ఆధారంగా, మూడవ ప్రతివాది ఈ విషయాన్ని మెస్సర్స్ డెసాటెక్తో €4.80 మిలియన్లకు యూరోల పరిష్కరించుకోడానికి అంగీకరించాడు. అందువల్ల, ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్ దాచి పెట్టిన కారణంగా కొట్టివేయబడుతుంది.

8. 2018 SCC ఆన్లైన్ మ్యాడ్ 2229 9. 2022 SCC ఆన్లైన్ డెల్ 3494 10.2022 SCC ఆన్లైన్ P & H 3408 12

దలీప్ సింగ్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ యు. పి. మరియు ప్రెస్టీజ్ లైట్స్ లిమిటెడ్ వర్సెస్ SBI.

v. మోసం ఆరోపణలు ఆధారంగా పిటిషనర్ పై క్రిమినల్ కేసు పెండింగ్లో ఉంది మరియు తీసుకున్న రుణాలను తిరిగి చెల్లింపు తప్పించుకోవడానికి మరియు విచారణ మరియు దర్యాప్తును తప్పించుకోవడానికి పిటిషనర్ దేశం విడిచి పారిపోయే అవకాశం ఉంది.

7. ప్రతివాది నెం. 4 యొక్క వాదనలు

I. పిటిషనర్ ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల ప్రమేయమున్న మోసానికి పాల్పడినట్లు ఆరోపణలు ఉన్నాయి. ఈ ఆరోపిత మోసం కారణంగా మూడవ ప్రతివాది రూ. 218.21 కోట్లు నష్ట పడ్డాడు.

II. మెస్సర్స్ డెసాటెక్ లిమిటెడ్తో ఒప్పందం అమలుకు సంబంధించి మూడవ ప్రతివాది అధిక మొత్తంలో పెంచిన బిల్లులు (ఇన్వాయిస్లు) ధరల జాబితాలు సమర్పించినట్లు ఆరోపణలు ఉన్నాయి.

III. పిటిషనర్ NIPL అనుబంధ సంస్థలకు రూ. 21.29 కోట్లు దారి మళ్లించి మూడవ ప్రతివాదికి నష్టం కలిగించినట్లు ఆరోపించబడింది.

IV. పిటిషనర్ భారతదేశంతో పరదేశపు నేరస్థుని అప్పగించే ఒప్పందం లేని ఏ విదేశీ దేశానికైనా పారిపోయే అవకాశాలు ఉన్నాయి.

11. (2010) 2 SCC 114 12.(2007) 8 ఎస్సిసి 449 13

పిటిషనర్ విచారణకు హాజరుకాకపోవచ్చు మరియు అతని హాజరీని భద్రపరచుకోవడం సాధ్యం కాకపోవచ్చు.

v. ఆర్థిక నేరాలకు ప్రభుత్వ నిధులతో కూడిన లోతైన మూలాలున్న కుట్రలు ఉన్నాయి. అందువల్ల, ఇటువంటి నేరాలను తీవ్రంగా పరిగణించాలి.

8. కోర్టు తీర్పులు

i) పిటిషనర్ చేసిన రుణ ఎగవేత ఆరోపణలకు సంబంధించి కక్షిదారులు ఈ కోర్టు ముందు వివిధ వాస్తవాలను లేవనెత్తారు. అయితే, పిటిషనర్ కోరిన సహాయము పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్ ఎల్ఓసి జారీ మరియు కొనసాగింపు యొక్క చట్టబద్ధతను మాత్రమే నిర్ణయిస్తుంది.

ii) కేసు వాస్తవాలు మరియు కక్షిదారుల వాదనల నుండి, ఈ క్రింది అంశములు ఈ కోర్టు ముందు పరిశీలనకు వస్తాయిః

ఎ. 22.02.2021 నాటి OMకు శాసనపరమైన అనుమతి లేదు, దాని కారణంగా మూడవ ప్రతివాది విదేశాలకు ప్రయాణించే స్వేచ్ఛను పరిమితం చేస్తూ LOC జారీ చేయమని అభ్యర్థించి ఉండేవాడు కాదు ?

బి. LOC జారీ చేయమని అభ్యర్థించే ముందు మూడవ ప్రతివాది (షోకాజ్ నోటీసు) కారణం చూపాలని జారీ చేసిందా లేదా పిటిషనర్కు తెలియజేసిందా?

సి. కేసు వాస్తవాల ప్రకారం, LOC జారీ సమర్థించబడిందా?

iii) ప్రస్తుత సమస్యను నిర్ణయించే ముందు, LOCల జారీకి చెందు చట్టాన్ని క్లుప్తంగా చర్చించడం సముచితం. క్రిమినల్ కేసులు పెండింగ్లో ఉన్న మరియు ఏదైనా క్రిమినల్ దర్యాప్తుకు తగు విధముగా వారి హాజరీ అవసరం ఉన్న భారతీయ పౌరులు మరియు విదేశీయులకు తగు విధముగా మార్గదర్శకాలను జారీ చేయడం ద్వారా ఎల్ఓసిల భావనను భారత ప్రభుత్వ హోం వ్యవహారములు మంత్రిత్వ శాఖ ప్రవేశపెట్టింది. మొదటి LOC మార్గదర్శకాలను హోం వ్యవహారములు మంత్రిత్వ శాఖ No.25022/13/78-FI తేదీ 05.09.1979 లేఖ ద్వారా జారీ చేసింది. తదనంతరం, వివిధ కార్యాలయ జ్ఞాపన పత్రాలను జారీ చేయడం ద్వారా మార్గదర్శకాలను ఎప్పటికప్పుడు సవరించారు.

iv) LOCల జారీకి సంబంధించిన మార్గదర్శకాలను O.M. No.25016/31/2010-Imm గల తేదీ 27.10.2010 ఆఫీస్ జ్ఞాపన పత్రం మార్గదర్శకాలను ఏకీకృతం చేసిందని గమనించడం సముచితం. సుమేర్ సింగ్ వర్సెస్ అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్ కేసులో ఢిల్లీ హైకోర్టు నిర్ణయం తీసుకున్న

తరువాత LOC జారీకి సంబంధించి కొన్ని ప్రశ్నలు వేసి వాటికి సమాధానాలు ఇచ్చారు, ఈ మార్గదర్శకాలు జారీ చేయబడ్డాయి. సుమేర్ సింగ్ సల్కాన్ కేసులో చేర్చబడ్డాయి.

పైన పేర్కొన్న కేసులో O.M. No.25016/31/2010-Imm. తేదీ 27.10.2010లో చేర్చబడ్డాయిః

"11. పిటిషనర్ MM కోర్టులో నిందితుడిగా ఉన్నందున పిటిషనర్కు వ్యతిరేకంగా లుక్ అవుట్ సర్క్యులర్ కూడా జారీ చేయబడింది మరియు అతను ఎంఎం కోర్టుకు హాజరు కాలేదు. పిటిషనర్ ఒక నిర్దిష్ట తేదీన తన హాజరు కోసం కోర్టుకు హామీ ఇస్తే, తన న్యాయవాది ద్వారా, పిటిషనర్కు వ్యతిరేకంగా జారీ చేసిన లుక్ అవుట్ సర్క్యులర్ పిటిషనర్ హామీ ఇచ్చిన 24 గంటలలోపు ఉపసంహరించబడుతుంది.ప్రస్తావనలో లేవనెత్తిన ప్రశ్నలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయిః

"ఎ. దర్యాప్తు సంస్థ లుకౌట్ సర్క్యులర్ సహాయం పొందగల కేసుల వర్గాలు ఏమిటి మరియు ఏ పరిస్థితులలో?

బి. దర్యాప్తు సంస్థ లుక్ అవుట్ సర్క్యులర్ తెరవడానికి ఏ విధానాన్ని అనుసరించాలి?

13. 2010 ఎస్సిసి ఆన్లైన్ డెల్ 2699 16

సి. అటువంటి లుక్-అవుట్ -సర్క్యులర్ తెరిచిన వ్యక్తికి అందుబాటులో ఉన్న పరిష్కారం ఏమిటి?

డి. అటువంటి కేసు తీసుకువచ్చినప్పుడు సంబంధిత న్యాయస్థానం పాత్ర ఏమిటి మరియు ఏ పరిస్థితులలో, క్రింది న్యాయస్థానాలు జోక్యం చేసుకోవచ్చు?

ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయిః

ఎ. IPC లేదా ఇతర శిక్షార్హమైన చట్టాల కింద గుర్తించదగిన నేరాలలో దర్యాప్తు సంస్థ ఎల్ఓసీని ఆశ్రయించవచ్చు, ఇక్కడ నాన్ బెయిల్ బుల్ వారంటు మరియు ఇతర బలవంతపు చర్యలు ఉన్నప్పటికీ నిందితుడు ఉద్దేశపూర్వకంగా అరెస్టును తప్పించుకుంటున్నాడు లేదా ట్రయల్ కోర్టులో హాజరుకాకపోయాడు మరియు విచారణ/అరెస్టును తప్పించుకోవడానికి నిందితుడు దేశం విడిచి వెళ్ళే అవకాశం ఉంది.

బి. దర్యాప్తు అధికారి హోం వ్యవహార మంత్రిత్వ శాఖ సర్క్యులర్ ద్వారా ప్రకటించబడిన విధంగా ఎల్ఓసి కోసం లిఖితపూర్వక అభ్యర్థన చేయాలి, ఎల్ఓసి కోరడానికి వివరాలు మరియు

కారణాలను అందించాలి. సమర్థుడైన అధికారి మాత్రమే ఈ విషయంలో ఒక ఉత్తర్వును జారీ చేయడం ద్వారా ఎల్ఓసిని తెరవడానికి ఆదేశాలు ఇవ్వాలి.

సి. ఎవరిపై ఎల్ఓసి జారీ చేయబడిందో ఆ వ్యక్తి ఐఓగా హాజరై దర్యాప్తులో పాల్గొనాలి లేదా సంబంధిత కోర్టుకు లొంగిపోవాలి లేదా తనకు వ్యతిరేకంగా ఎల్ఓసి తప్పుగా జారీ చేయబడిందని కోర్టును సంతృప్తి పరచాలి. అతను LOC ఉత్తర్వును ఆదేశించిన అధికారిని కూడా సంప్రదించవచ్చు మరియు

అతనిపై LOC తప్పుగా జారీ చేయబడిందని వివరించాలి. LOC ని జారీ చేసిన అధికారంచే ఉపసంహరించుకోబడవచ్చు మరియు సంబంధిత వ్యక్తి చేసిన దరఖాస్తుపై కేసు పెండింగ్లో ఉన్న లేదా సంబంధిత పోలీస్ స్టేషను పై అధికార పరిధి ఉన్న విచారణ కోర్టు కూడా రద్దు చేయవచ్చు.

డి. LOC అనేది ఒక వ్యక్తి దర్యాప్తు సంస్థ లేదా న్యాయస్థానానికి లొంగిపోయేలా చేసే బలవంతపు చర్య. LOCని ధృవీకరించడంలో లేదా రద్దు చేయడంలో క్రింది న్యాయస్థానాల అధికార పరిధి ఎన్బిడబ్ల్యు లను రద్దు చేసే లేదా ఎన్బిడబ్ల్యులను ధృవీకరించే అధికార పరిధికి అనుగుణంగా ఉంటుంది.

ఆ తరువాత, 2010లో జారీ చేసిన మార్గదర్శకాలు 2017, 2018లో మళ్లీ సవరించబడ్డాయి, తరువాత 22.02.2021 నాటి ఏకీకృత O. M. జారీ చేయబడింది.

v) LOCల ప్రాథమిక పథకం ఏమిటంటే, ఒక ఏజెన్సీ లేదా సంస్థను ఆరంభక ఏజెన్సీగా గుర్తించడం. LOCని జారీ చేయమని (బ్యూరో ఆఫ్ ఇమ్మిగ్రేషన్ను) వలస దారుల కార్యాలయాన్ని అభ్యర్థించే అధికారం అటువంటి సంస్థకు ఉంది. అటువంటి అభ్యర్థన చేసిన తర్వాత, (బ్యూరో ఆఫ్ ఇమ్మిగ్రేషన్) వలస దారుల కార్యాలయం LOCని జారీ చేస్తుంది.

vi) LOC జారీ కోసం అభ్యర్థించగల ఏజెన్సీలు/సంస్థలు/అధికారులను 22.02.2021 నాటి ఓఎం పేర్కొంటుంది. అటువంటి LOC కోసం అభ్యర్థన చేయగల కేసులను మరియు అటువంటి ఎల్ఓసి ఎప్పుడు జారీ చేయవచ్చో , సదరు జ్ఞాపన పత్రంను కూడా గుర్తిస్తు తేదీ 22.02.2021 నాటి O. M. యొక్క సంబంధిత భాగం క్రింద పొందుపరచబడింది:

4. అన్ని సంబంధిత సంస్థల మార్గదర్శకత్వం కోసం క్రింద పునరుత్పత్తి చేయబడిన ఈ ప్రశ్నలకు, హై కోర్టు తన 11.08.2010 నాటి పైన పేర్కొన్న తీర్పులో సమాధానమిచ్చింది:

(ఎ) నిందితుడు ఉద్దేశపూర్వకంగా అరెస్టును తప్పించుకుంటున్నాడు లేదా నాన్ బెయిలబుల్ వారెంట్ (ఎన్బిడబ్ల్యు) మరియు ఇతర బలవంతపు చర్యలు ఉన్నప్పటికీ విచారణ కోర్టులో హాజరుకాలేదు మరియు విచారణ/అరెస్టును తప్పించుకోవడానికి నిందితుడు దేశం విడిచి వెళ్ళే అవకాశం ఉంటే IPC లేదా ఇతర శిక్షార్హమైన చట్టాల కింద విచారించదగిన నేరాలలో దర్యాప్తు సంస్థ LOC ని ఆశ్రయించవచ్చు.

(బి) దర్యాప్తు అధికారి హోం వ్యవహారములు మంత్రిత్వ శాఖ సర్క్యులర్ ద్వారా ప్రకటించబడిన విధంగా LOC కోసం లిఖితపూర్వక అభ్యర్థన చేయాలి, ఎల్ఓసి కోరడానికి వివరాలు మరియు కారణాలను ఇవ్వాలి. సమర్థుడైన అధికారి మాత్రమే ఈ విషయంలో ఒక ఉత్తర్వును జారీ చేయడం ద్వారా ఎల్ఓసిని తెరవడానికి ఆదేశాలు ఇవ్వాలి.

(సి) ఎవరిపై LOC జారీ చేయబడిందో ఆ వ్యక్తి ముందు హాజరై విచారణలో పాల్గొనాలి. లేదా సంబంధిత న్యాయస్థానం ముందు లొంగిపోవాలి లేదా LOC పొరపాటుగా జారీ చేయబడిందని న్యాయస్థానాన్ని సంతృప్తి పరచాలి

LOC జారీకి ఆదేశించిన అధికారిని కూడా ఆయన సంప్రదించి, తనకు వ్యతిరేకంగా LOC తప్పుగా జారీ చేయబడిందని వివరించవచ్చు. LOCని జారీ చేసిన అధికారంచే ఉపసంహరించుకోబడవచ్చు మరియు సంబంధిత వ్యక్తి చేసిన దరఖాస్తు పై కేసు పెండింగ్లో ఉన్న లేదా సంబంధిత పోలీస్ స్టేషన్పై అధికార పరిధి ఉన్న విచారణ కోర్టు కూడా రద్దు చేయవచ్చు.

(డి) LOC అనేది ఒక వ్యక్తి దర్యాప్తు సంస్థ లేదా న్యాయస్థానానికి లొంగిపోయేలా చేసే బలవంతపు చర్య. LOCని ధృవీకరించడంలో లేదా రద్దు చేయడంలో క్రింది స్థాయి న్యాయస్థానాల అధికార పరిధి NBWలను రద్దు చేసే లేదా NBWలను ధృవీకరించే అధికార పరిధికి అనుగుణంగా ఉంటుంది॰

★★★★

6. భారతీయ పౌరులు మరియు విదేశీయులకు సంబంధించి లుక్ అవుట్ సర్క్యులర్ (LOC) జారీకి సంబంధించి ప్రస్తుతం ఉన్న మార్గదర్శకాలను ఈ మంత్రిత్వ శాఖ సమీక్షించింది. వివిధ సంబంధిత అధికారులతో సంప్రదింపులు జరిపి, పైన పేర్కొన్న పేరా 1 లో సూచించిన ఆ మంత్రిత్వ శాఖ లేఖలు/O.M. ద్వారా జారీ చేయబడిన ప్రస్తుత మార్గదర్శకాలన్నింటినీ అధిగమించిన తరువాత, భారతీయ పౌరులు మరియు విదేశీయులకు సంబంధించి లుక్ అవుట్ సర్క్యులర్ల

(LOC) జారీ చేసే ప్రయోజనం కోసం ఈ క్రింది ఏకీకృత మార్గదర్శకాలను ఇకపై సంబంధించిన వారందరూ అనుసరించాలని సమర్థ అధికారం ఆమోదంతో నిర్ణయించారు.

(ఎ) LOC తెరవడానికి అభ్యర్థనను ఆరంభక ఏజెన్సీ (OA) డిప్యూటీ డైరెక్టర్, బ్యూరో ఆఫ్ ఇమ్మిగ్రేషన్ (BOI), ఈస్ట్ బ్లాక్-VIII, ఆర్. కె. పురం, న్యూ ఢిల్లీ-110066 (టెలిఫాక్స్ః011-26192883, ఇమెయిల్ఃboihq@nic.లో) ఈ క్రింది జత చేసిన ప్రోఫార్మాలో ఇవ్వవలెను.

(బి) LOC తెరవడానికి అభ్యర్థన తప్పనిసరిగా ఒక (మూలం) ఆరంభక ఏజెన్సీ ఆమోదంతో జారీ చేయబడాలి, అది ఈ క్రింది హోదాకు తక్కువ కాని అధికారి అయి ఉండాలిః

(i) భారత ప్రభుత్వానికి డిప్యూటీ సెక్రటరీ; లేదా

(ii) రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలో సంయుక్త కార్యదర్శి; లేదా (iii) సంబంధిత జిల్లా మేజిస్ట్రేట్ ; లేదా

(iv) సంబంధిత జిల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంట్ (S.P); లేదా

(v) CBIలో SC లేదా CBI లో పనిచేసే సమాన స్థాయి అధికారి; లేదా

(vi) (నార్కోటిక్స్ కంట్రోల్ బ్యూరో) మాదక ద్రవ్యముల నియంత్రణ శాఖ (NCB) లో ప్రాంతీయ డైరెక్టర్ లేదా సమాన స్థాయి అధికారి (ఎన్సిబి ప్రధాన కార్యాలయంలో అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్ (ఆపరేషన్స్) తో సహా); లేదా

(vii) రెవెన్యూ ఇంటెలిజెన్స్ డైరెక్టరేట్ లేదా ప్రత్యేక పన్నులు కేంద్ర మండలిలో డిప్యూటీ కమిషనర్ లేదా సమాన స్థాయి అధికారి 21

లేదా పరోక్ష పన్నులు కేంద్ర మండలి మరియు కస్టమ్స్; లేదా

(viii) (ఇంటెలిజెన్స్ బ్యూరో) నిఘా విభాగం/(బ్యూరో ఆఫ్ ఇమ్మిగ్రేషన్) వలసదారుల శాఖ (BOI) అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్; లేదా

(ix) (రీసెర్చ్) పరిశోధన మరియు విశ్లేషణ (వింగ్) విభాగం (రా) డిప్యూటీ సెక్రటరీ; లేదా

(x) జాతీయ దర్యాప్తు సంస్థలో పోలీసు సూపరింటెండెంట్ స్థాయికి తక్కువ కాని అధికారి; లేదా

(xi) (అమలు జరుపుట) ఎన్ఫోర్స్ మెంట్ డైరెక్టరేట్ అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్; లేదా

(xii) (ప్రొటెక్టరేట్ ఆఫ్ ఇమిగ్రెంట్స్) వలస దారుల సంరక్షిత కార్యాలయంలో వలసదారుల రక్షకుడు లేదా భారత ప్రభుత్వ ఉప కార్యదర్శి హోదాకు తక్కువ కాని అధికారి; లేదా

(xiii) ఇంటర్పోల్ యొక్క వినియోగించబడిన అధికారి; లేదా

(xiv) కార్పొరేట్ వ్యవహారముల మంత్రిత్వ శాఖలోని తీవ్రమైన మోసం దర్యాప్తు కార్యాలయం (ఎస్ఎఫ్ఐఓ) లో అదనపు డైరెక్టర్ (భారత ప్రభుత్వంలో డైరెక్టర్ హోదాలో) స్థాయి కంటే తక్కువ కాని అధికారి; లేదా

(xv) అన్ని ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకుల ఛైర్మన్/మేనేజింగ్ డైరెక్టర్లు/చీఫ్ ఎగ్జిక్యూటివ్.

ప్రస్తుత మూడవ ప్రతివాది వంటి ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకులు మరియు నాల్గవ ప్రతివాది వంటి దర్యాప్తు సంస్థలకు LOC జారీ చేయడం కోసం అభ్యర్థించే అధికారం ఉందని పైన పేర్కొన్న తేదీ 22.02.2021 నాటి O.M నుండి స్పష్టంగా తెలుస్తుంది.

ఇంకా, ఇతర విషయాలతోపాటు, ఒక వ్యక్తి ఏదైనా గుర్తించదగిన నేరానికి పాల్పడినట్లు ఆరోపణలు ఉన్న చోట, అతను/ఆమె అరెస్టును తప్పించుకొని మరియు సంబంధిత కోర్టు ముందు హాజరుకాని చోట మరియు అటువంటి వ్యక్తి విచారణ/దర్యాప్తు నుండి తప్పించుకోవడానికి దేశం విడిచి వెళ్ళే అవకాశం ఉన్న చోట ఒక LOC ని అభ్యర్థించవచ్చును.

vii) ఇంకా, పైన ఉదహరించిన కారణాలతో పాటు, అటువంటి వ్యక్తి యొక్క నిష్క్రమణ భారతదేశ సార్వభౌమత్వానికి లేదా భారతదేశం యొక్క భద్రత లేదా సమగ్రతకు హానికరం అని సమాచారం అందుబాటులో ఉంటే, ఆ వ్యక్తి విదేశాలకు వెళ్లిపోకుండా నిషేధించబడిన అసాధారణమైన సందర్భాల్లో కూడా ఎల్ఓసి జారీ చేయవచ్చని 20.02.2021 నాటి OM నిబంధన చేస్తుంది. అటువంటి వ్యక్తి వెళ్లిపోతే ఇతర దేశాలతో ద్వైపాక్షిక సంబంధాలకు హానికరము కలిగిస్తే లేదా అతను వెళ్లిపోవడం భారతదేశ ఆర్థిక ప్రయోజనాలకు భంగం కలిగిస్తే లేదా ఆ వ్యక్తి ఉగ్రవాదం లేదా రాష్ట్రానికి వ్యతిరేకంగా నేరాలకు పాల్పడే అవకాశం ఉంటే లేదా అతని నిష్క్రమణ అత్యధిక ప్రజా ప్రయోజనానికి వ్యతిరేకంగా ఉంటే కూడా ఎల్ఓసి జారీ చేయవచ్చు.సంబంధిత భాగం క్రింద పొందుపరచబడింది:

"(ఎల్) అసాధారణమైన సందర్భాల్లో, అటువంటి సందర్భాల్లో కూడా ఎల్ఓసిలను జారీ చేయవచ్చు, పైన పేర్కొన్న మార్గదర్శకాల పరిధిలోకి రాకపోవచ్చు, తద్వారా 23 వద్ద పేర్కొన్న పాధికారులు అభ్యర్థన మేరకు భారతదేశం నుండి ఒక వ్యక్తి విడిచి వెళ్లడాన్ని తిరస్కరించవచ్చు.

(బి) అటువంటి వ్యక్తి వెళ్లిపోవడం భారతదేశం యొక్క సార్వభౌమాధికారం లేదా భద్రత లేదా సమగ్రతకు హానికరమని లేదా అది ఏ దేశంతోనైనా ద్వైపాక్షిక సంబంధాలకు లేదా భారతదేశం యొక్క వ్యూహాత్మక మరియు/లేదా ఆర్థిక ప్రయోజనాలకు హానికరమని లేదా అటువంటి వ్యక్తిని విడిచిపెట్టడానికి అనుమతించినట్లయితే, అతను ఉగ్రవాద చట్టములో లేదా రాష్ట్రానికి వ్యతిరేకంగా నేరాలకు పాల్పడే అవకాశం ఉంది మరియు/లేదా ఏ సమయంలోనైనా అత్యధిక ప్రజా ప్రయోజనంలో అటువంటి నిష్క్రమణను అనుమతించకూడదు."

ఈ నేపథ్యంలో, ప్రస్తుత కేసులో తలెత్తే వాదాంశములు క్రింద చర్చించబడ్డాయి.

9. విచారణ అంశము –ఎ

i) పైన పేర్కొన్నట్లుగా, భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 19 ప్రకారం విదేశాలకు వెళ్లే హక్కు ప్రాథమిక హక్కు అని పిటిషనర్ వాదించారు.అటువంటి హక్కు సహేతుకమైన ఆంక్షలకు లోబడి ఉంటుంది మరియు శాసనము ద్వారా స్థాపించబడిన విధానం ద్వారా తప్ప తీసివేయబడదు.పిటిషనర్ ప్రకారం, ఆర్టికల్ 19 (2) కింద సహేతుకమైన ఆంక్షలను ఒక అధిశాసనము రూపొందించడం ద్వారా మాత్రమే పార్లమెంటు విధించగలదు, 22.02.2021 నాటి O. M. రూపంలో అధికారిక వర్గం ద్వారా కాదు.మరో మాటలో చెప్పాలంటే, పిటిషనర్ వాదన ఏమిటంటే తన ప్రయాణ హక్కు శాసన మండలి ద్వారా కాకుండా అధికారక వర్గం తీసుకువచ్చిన 22.02.2021 నాటి O. M. కింద దీనిని నిర్బంధించలేము.

ii) ఈ న్యాయస్థానం ప్రకారం, 22.02.2021 నాటి O. M. యొక్క రాజ్యాంగ బద్ధతకు ఆక్షేపణ లేనప్పుడు ఆ వాదనను పరిగణించలేము.న్యాయస్థానాలు ఎల్లప్పుడూ శాసనము యొక్క రాజ్యాంగ బద్ధతను ఊహిస్తాయి. కె. బి. నాగూర్ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా కేసులో సుప్రీంకోర్టు ఈ క్రింది విధంగా తీర్పు ఇచ్చింది:

"17. మరో అంశం ఏమిటంటే, దానికి విరుద్ధంగా చూపించకపోతే, రాజ్యాంగబద్ధత యొక్క భావన ఎల్లప్పుడూ చట్టానికి అనుకూలంగా ఉంటుంది. ఇంకా, ఒక శాసన మండలి, ఒక చట్టాన్ని రూపొందించడంలో, శాసనము మరియు ఆచరణ రెండింటిలోనూ, ఒక శాసనము లేదా మరొక

శాసనము కింద ఏర్పాటు చేయబడిన అన్ని ఇతర (ఫోరమ్లు) న్యాయ వేదికలు మరియు ఇతర ప్రత్యేక సంస్థలు, వారి విధి నిర్వాహణలో, చట్టానికి అనుగుణంగా మరియు వేగవంతంగా చట్టము చేస్తాయనే భావనపై నిర్వహిస్తుంది. ఆర్థిక సూత్రాల వర్తింపులో అది ఒక పరిష్కరించిన ఆదేశం కాబట్టి, అన్ని ఇతర విషయాలు ఒకే విధంగా ఉంటాయి, అంటే, ఒక చట్టములోని నిబంధనల సరైన వివరణ మరియు పరిశీలన కోసం, అన్ని సంస్థలు సమర్థవంతంగా మరియు చట్టానికి అనుగుణంగా పనిచేస్తాయని భావించాలి.

18. ఒక వ్యవహారం చెల్లకుండా పోవడం కన్నా చెల్లదగినదిగా ఉండాలని వ్యక్తపరచిన సిద్ధాంతము ప్రకారం, సమర్థవంతము మరియు క్రియాత్మకము చేయడానికి ఒక అధిశాసనము అనుసరించబడింది. అందువలన శాసన సభ తన అధికార పరిధిని అతిక్రమించదని మరియు చట్ట శాసన సభ తన యొక్క నిర్వహణ సామర్థ్యంలో లేదనుటను లేదా ప్రాథమిక హక్కులకు సంబంధించిన ఇతర రాజ్యాంగ విధులను అతిక్రమించదను భావనను నిరూపించాల్సిన బాధ్యత, దాని అస్థిరతలను సవాలు చేసే వ్యక్తి మీద ఎప్పుడూ ఉంటుంది.

iii) ఇంకా, దాని రాజ్యాంగబద్ధతను సవాలు చేసే ఒక పక్షం ప్రాథమిక హక్కుల ఉల్లంఘన లేదా అటువంటి చట్టాన్ని అమలు చేయడంలో శాసన సంబంధిత అసమర్థతను చూపించడం ద్వారా రాజ్యాంగబద్ధత అనే భావనను ఖండించకపోతే, న్యాయస్థానం ఏ చట్టాన్ని నిర్వీర్యం లేదా పరిమితం చేయలేదు.

యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా వర్సెస్ విపన్ కుమార్ కేసులో సుప్రీంకోర్టు

ఈ క్రింది విధంగా అభిప్రాయపడింది. “6. మా దృష్టిలో, ఈ అప్పీల్ను అనుమతించాలి. అప్పీలుదారులు ఉదహరించిన అనేక సెక్షన్లు నిర్ధారించు అధికారికి, నేరుగా లేదా అతని నియామకము లేదా చట్టము కింద ఉన్నతమైన అధికారం ద్వారా నిర్ధారణ ప్రయోజనం కోసం సమాచారం సేకరించడానికి అధికారం ఇవ్వబడిందని చూపుతాయి.

iii) అటువంటి సమాచారణ సేకరణ విధానం సెక్షన్ 1 & 2 కింద కేవలం నోటీసు జారీ చేయడం, అనేది సెక్షన్లు 132 – ఎ మరియు 132–బి కింద ఊహించిన అత్యంత బలవంతపు ప్రవేశ విధానం మరియు సెక్షన్ 132 కింద స్వాధీనంగా మార్పు చెందవచ్చును. ఈ నిబంధనలలో దేనికీ ఎటువంటి సవాలు లేనప్పుడు, మదింపు అధికారిణి తన శాసనపరమైన విధులను నిర్వర్తించడం నుండి నిస్సహాయునిగా చేసే అధికారం హై కోర్టుకు లేదని అప్పీలుదారులు వాదించడం సరైనదే.

హై కోర్టు ఏమి చేసిందంటే, చట్టం పరిమితులను చదవడం, సెక్షన్ 132 కింద మదింపు అధికారిని, అధీకృత అధికారిగా నియమించడానికి, మదింపు అధికారిని అధికార పరిధి అర్హత సాధించడం, అటు వంటి నిర్ధారణకు, రిట్ పిటిషనర్లచే ఏ విధమైన పునాది లేకుండా వచ్చారు.

10. చివరగా, చట్టము యొక్క భావం, ఒక వ్యక్తి తన వ్యాజ్యంలో తానే న్యాయమూర్తి కాజాలదను సిద్ధాంతంతో పాటుగా, సహజ న్యాయ సూత్రాల ఉల్లంఘన స్పష్టంగా అనుమతించినప్పుడు, అసలు నిబంధనలకు ఎట్టి సవాలు లెనప్పుడు శాసనం అందించిన అధికార పరిధికి పరిమితులను కోర్టు చదువలేదు. యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా వర్సెస్ తులసీరామ్ పటేల్ [(1985) 3 SCC 398 : 1985 SCC (L&S 672) తీర్పులో ఈ సిద్ధాంతానికి గుర్తింపుగా ఈ కోర్టు ఈ విధంగా అభిప్రాయపడింది : (SCC PG 479 పేరా 101)

"101. అందువల్ల, సహజ న్యాయ సూత్రాలను సవరించడమే కాకుండా, అసాధారణమైన సందర్భాల్లో వాటిని మినహాయించవచ్చు. (కౌసా సువా నియమంలో నెమో జుడెక్స్) ఎవరూ తన స్వంత కేసులో న్యాయమూర్తి కాదు అలాగే ఎదిరి పక్షాన్ని కూడా వినండి అను నిబంధనలలో ఆల్టెరామ్ కు కూడా బాగా నిర్వచించబడిన మినహాయింపులు ఉన్నాయి.

న్యాయమూర్తి కారాదు అనునది ఆవశ్యకత సిద్ధాంతానికి లోబడి ఉంటుంది మరియు మోహపాత్రా & కో. వి.ఒరిస్సా రాష్ట్రం [(1984) లో ఈ కోర్టు ఎత్తి చూపిన విధంగా దానికి అనుగుణంగా ఉంటుంది.

SCC 103]." "

iv) అధికార వర్గం అంటే భారత ప్రభుత్వం జారీ చేసిన తేదీ 22.02.2021 O. M. భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 13 (1) (a) ప్రకారం చట్టం శాసనము నిర్వచనం పరిధిలోకి వస్తుందని గమనించడం సముచితం.సౌలభ్యం కోసం, ఆర్టికల్ 13 క్రింద ఇవ్వబడింది:"13. ప్రాథమిక హక్కులకు విరుద్ధమైన లేదా అవమానకరమైన చట్టాలు

(1) ఈ రాజ్యాంగం ప్రారంభానికి వెంటనే ముందు భారత భూభాగంలో అమలులో ఉన్న అన్ని చట్టాలు, అవి ఈ భాగంలోని నిబంధనలుకు విరుద్ధంగా ఉన్నంత మేర, అటువంటి అస్థిరత ఉన్నంత మేర, చెల్లుబడి కావు.

(2) ఈ భాగం ద్వారా ప్రదానం చేయబడిన హక్కులను కుంచించు లేదా తగ్గించే ఏ చట్టాన్ని ప్రభుత్వం చేయకూడదు మరియు ఈ నిబంధనను ఉల్లంఘిస్తూ ఒసగబడిన ఏ చట్టం అయినా, ఉల్లంఘున మేర, చెల్లదు.

(3) ఈ పరిచేద్దంలో (ఆర్టికల్), సందర్భం అవసరమైతే తప్ప,--

(ఎ) "చట్టం" లో భారత భూభాగంలో చట్టపరమైన శక్తిని కలిగి ఉన్న ఏదైనా (ఆర్డినెన్స్) అత్యవసర ఆదేశం, ఉత్తర్వు , ఉప-నియమము, నియములు, నిబంధన ప్రకటన, ఆచారము లేదా వ్యవహారము ఉంటాయి;

(బి) "అమలులో ఉన్న చట్టాలు" అంటే ఈ రాజ్యాంగం ప్రారంభానికి ముందు భారత భూభాగంలో శాసన మండలి లేదా ఇతర సమర్థ అధికారం ఆమోదించిన లేదా రూపొందించిన చట్టాలు మరియు గతంలో రద్దు చేయబడని, అయినప్పటికీ అటువంటి చట్టం లేదా అందులోని ఏదైనా భాగం అప్పుడు అన్ని లేవా ప్రత్యేక ప్రదేశాలలో అమలులో ఉండకపోవచ్చు.

(4) ఆర్టికల్ 368 కింద చేసిన ఈ రాజ్యాంగ సవరణకు ఈ (ఆర్టికల్లో) అనుచేద్దములో ఏదీ వర్తించదు."

v) రాజీవ్ సూరి వర్సెస్ DDA కేసులో సుప్రీంకోర్టు పేర్కొన్న చట్టం యొక్క నిర్వచనం విస్తృతమైనది మరియు సమగ్రమైనది అని స్పష్టమవుతుంది. అది (నోటిఫికేషన్లు) అధి సూచనలు, లేఖలు, కార్యాలయ జ్ఞాపన పత్రాల రూపంలో మార్గదర్శకాలను కూడా కలిగి ఉంటుంది. అంతే కాక, సుప్రీం కోర్టు తొమ్మిది మంది న్యాయమూర్తుల రాజ్యాంగ ధర్మాసనం

ఇంద్ర సాహ్నీ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా కేసులో సుప్రీంకోర్టు ఇలా పేర్కొంది

22.02.2021 నాటి O. M. వంటి అధికార వర్గం ఆదేశాలు ఆర్టికల్ 13 (1) (a) కింద చట్ట శాసనము నిర్వచనం పరిధిలోకి వస్తాయి. గౌరవనీయులైన జస్టిస్ సావంత్ అభిప్రాయం యొక్క సంబంధిత పేరా క్రింద ఇవ్వబడింది:

"526. ఆర్టికల్ 16 (4) లోని భాష చాలా స్పష్టంగా ఉంది. అది ఉద్యోగ నియామకాల రిజర్వేషన్ కోసం ఒక "నిబంధన" చేయడానికి (రాష్ట్రానికి) ప్రభుత్వానికి వీలు కల్పిస్తుంది.ఆ నిబంధనను శాసన మండలి చట్టము ద్వారా లేదా అటువంటి చట్టము కింద చేసిన నియమం లేదా నిబంధన ద్వారా లేదా రెండూ లేకుండా **అధికార వర్గ ఉత్తర్వు. ఉత్తర్వు అనేది ఆర్టికల్ 13 (3) కింద ఒక**

చట్టము కన్నా తక్కువ కాదు, ఇది ఇతర విషయాలతోపాటు, (ఆర్డర్) ఉత్తర్వు, ఉప–నియమాలు అధిసూచనలను చేర్చడానికి చట్టాన్ని నిర్వచిస్తుంది.

ఆర్టికల్ 16 (4) కింద రిజర్వేషన్ల నిబంధనలు ప్రభుత్వం ద్వారా నియామకాలు మరియు సర్వీసు నిబంధనలకు సంబంధించినవి కాబట్టి, అవి కూడా రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 309 పరిధిలోకి వస్తాయి. తగు విధముగా శాసన మండలి చట్టము ద్వారా లేదా దాని కొరకు నిబంధన చేసే వరకు, (యూనియన్) కేంద్రము లేదా రాష్ట్రం కింద సర్వీసుకు నియమించబడిన వ్యక్తుల నియామకం మరియు (సేవా పరిస్థితులను) సర్వీసు నిబంధనలను నియంత్రించే నియమాలను రాష్ట్రపతి లేదా గవర్నర్ రూపొందించిన నియమాల ద్వారా నియంత్రించవచ్చని ఆర్టికల్ 309 స్పష్టంగా నిబంధన చేసుంది.

అంతేకాకుండా, శాసన మండలి చట్టము ద్వారా మాత్రమే నిబంధనలును రూపొందించవచ్చని రాజ్యాంగం కోరిన చోట, రాజ్యాంగం స్పష్టమైన షరతులలో పేర్కొంది. ఉదాహరణకు, ఆర్టికల్ 16 (3) లోని నిబంధనలు, "ఏదైనా నిబంధన" చేయడానికి (రాష్ట్రాన్ని) ప్రభుత్వాన్ని అనుమతించే ఆర్టికల్ 16 (4) లోని నిబంధనలుకు భిన్నంగా, పార్లమెంటు ఒక శాసనము రూపొందించడం గురించి మాట్లాడతాయి.అదేవిధంగా, ఆర్టికల్స్ 302, 304, మరియు 307 సంబంధిత విషయాలపై పార్లమెంటు లేదా రాష్ట్ర శాసన మండలి ద్వారా ఒక శాసనము రూపొందించాల్సిన అవసరం ఉంది. ఆ అంశాన్ని వివరించడానికి అవి రాజ్యాంగంలోని కొన్ని నిబంధనలు మాత్రమే."

అందువల్ల, 22.02.2021 నాటి O. M. వంటి అధికార వర్గం ఆదేశాలు భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 13 (1) (a) కింద చట్టం శాసనము నిర్వచనం పరిధిలోకి వస్తాయని మరియు వాటిని రాజ్యాంగపరంగా న్యాయ సమ్మతమైనవిగా భావించాలని స్పష్టం చేసింది.

vi) ప్రస్తుత కేసులో, పిటిషనర్ కోరిన సహాయము అతనిపై ఎల్ఓసి జారీ మరియు కొనసాగింపు చర్యను చట్టవిరుద్ధమని ప్రకటించడానికి మాత్రమే.22.02.2021 నాటి O. M. యొక్క తప్పు రాజ్యాంగ పరంగా పిటిషనర్ ప్రత్యేకంగా నొక్కి చెప్పలేదు. అందువల్ల, ఈ న్యాయస్థానం దాని రాజ్యాంగ ప్రామాణికతను అంచనా వేయాలి.

vii) ఇంకా, LOC జారీ చేయమని అభ్యర్థించడానికి మూడవ ప్రతివాది వంటి ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకులకు ప్రత్యేకంగా అధికారం ఇస్తుంది. కార్యనిర్వాహక చర్య ద్వారా ప్రాథమిక హక్కులను

పరిమితం చేయలేమని పేర్కొన్న 22.02.2021 నాటి O.M. కు సవాలు లేకుండా, ఈ కోర్టు 22.02.2021 నాటి O. M. పరిధిని పరిమితం చేయదు లేదా హద్దు పెట్టదు.

viii) అందువల్ల, ప్రస్తుత పిటిషనర్కు వ్యతిరేకంగా LOC జారీ చేయమని అభ్యర్థించే అధికారం మూడవ ప్రతివాదికి ఉందని పేర్కొంటూ అంశము నిర్ణయించబడింది.

ix) 20.02.2021 నాటి O. M. రాజ్యాంగపరంగా చెల్లుబాటు అవుతుందా అనే విషయమును ఈ కోర్టు స్వేచ్ఛను ఇచ్చినప్పటికీ, భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 73ని (హై లైట్) చేయాలనుకుంటుంది, అది క్రింద పొందుపరచబడింది:

"73. (యూనియన్) కేంద్రము యొక్క కార్యనిర్వాహక అధికారం విస్తృతి —— (1) ఈ రాజ్యాంగంలోని నిబంధనలుకు లోబడి, యూనియన్ యొక్క కార్యనిర్వాహక అధికారం విస్తరిస్తుంది –

(ఎ) చట్టాలను రూపొందించే అధికారం పార్లమెంటుకు ఉన్న విషయాలకు; మరియు

(బి) అమలు చేయదగిన హక్కులు, అధికారం మరియు అధికార పరిధిని అమలు చేయడానికి ఏదైనా భారత ప్రభుత్వం యొక్క ఒప్పందం లేదా సంధి ఆధారంగా ఉపనియమం (ఎ) లో పేర్కొన్న కార్యనిర్వాహక అధికారం ద్వారా, ఈ రాజ్యాంగంలో లేదా పార్లమెంటు రూపొందించిన ఏ శాసనములో స్పష్టంగా అందించినట్లుగా తప్ప, ఏ రాష్ట్రంలోనైనా, ఆ రాష్ట్ర శాసన మండలికు కూడా చట్టాలను రూపొందించే అధికారం ఉన్న విషయాలకు విస్తరించదు.

(2) పార్లమెంటు అన్యథా కల్పించే వరకు, ఒక రాష్ట్రం మరియు ఒక రాష్ట్రం యొక్క ఏ అధికారి లేదా అధికారం, ఈ పరిచ్ఛేదంలో ఏమున్నా, ఆ రాష్ట్రానికి చట్టాలను రూపొందించడానికి పార్లమెంటుకు అధికారం ఉన్న విషయాలలో, ఈ రాజ్యాంగం ప్రారంభానికి ముందు రాష్ట్రం లేదా అధికారి లేదా అధికారికంగా అమలు చేయగల కార్యనిర్వాహక అధికారం లేదా విధులను కొనసాగించవచ్చు."

భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 73, చట్టాలను రూపొందించడానికి పార్లమెంటుకు అధికారం ఉన్న విషయాలకు సంబంధించి చట్టాలను రూపొందించడానికి కేంద్ర కార్యనిర్వాహకులకు లేదా కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అధికారం ఇస్తుంది.మరో మాటలో చెప్పాలంటే, పార్లమెంటు రూపొందించిన శాసనము ఉనికిలో లేని అంశంపై కార్యనిర్వాహక వర్గం మార్గదర్శకాల రూపంలో చట్టాన్ని రూపొందించవచ్చు.

x) కేంద్ర ప్రభుత్వం కార్యనిర్వాహక ఉత్తర్వు ద్వారా రిజర్వేషన్లు కల్పించవచ్చా అనే విషయముకు సమాధానంగా, ఇంద్ర సాహ్ని (పైన పేర్కొన్న) కేసులో సర్వోన్నత న్యాయస్థానం, కార్యనిర్వాహకులు ఆర్టికల్ 73 క్రింద చట్టాలను రూపొందించవచ్చని తీర్పు ఇచ్చింది.

మరియు అటువంటి చట్టాలకు సమాన సరియైన కట్టడి చేసే శక్తి ఉంటుంది.సంబంధిత పేరాలు క్రింద పొందుపరచబడ్డాయిః

"392. ఈ విషయమును సోదరు న్యాయమూర్తులు పరిశీలించారు మరియు పార్లమెంటు, రాష్ట్ర శాసనసభలు, చట్టబద్ధమైన నియమాలతో పాటు కేంద్ర ప్రభుత్వం మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఎప్పటికప్పుడు జారీ చేసే కార్యనిర్వాహక ఆదేశముల ద్వారా రిజర్వేషన్లు కల్పించవచ్చని వారు అభిప్రాయపడ్డారు.ఈ అంశంపై చట్టబద్ధమైన నిబంధనలు లేనప్పుడు మాత్రమే కార్యనిర్వాహక ఆదేశములు జారీ చేయబడతాయి. రిజర్వేషన్ల విషయంలో ఆ నిబంధనలు మౌనంగా ఉన్నప్పుడు చట్టబద్ధమైన నిబంధనలుకు అనుబంధంగా కార్యనిర్వాహక సూచనలు కూడా జారీ చేయవచ్చు. చట్టంలో ఈ ప్రతిపాదనలు అసాధారణమైనవి మరియు నేను అదే విషయాన్ని పునరుద్ఘాటిస్తున్నాను. అయితే, చట్టబద్ధమైన నిబంధనలుకు లేదా ఆర్టికల్ 309 కింద ఉన్న నిబంధనలుకు లేదా మరే ఇతర చట్టబద్ధమైన నిబంధనలుకు విరుద్ధంగా రిజర్వేషన్లు కల్పించే [ఆర్టికల్ 16 (4), 73 లేదా 162 కింద జారీ చేయబడిన] ఏదైనా కార్యనిర్వాహక ఆదేశం చట్టబద్ధమైన నిబంధనలు/నిబంధనలుకు విరుద్ధంగా ఉన్నంత మేర అమలులో ఉండదని నేను స్పష్టం చేస్తున్నాను.

"రాష్ట్రం ద్వారా" రిజర్వేషన్ కోసం ఆర్టికల్ 16 (4) కింద "ఏదైనా నిబంధన" చేయడం తప్పనిసరిగా రాష్ట్ర శాసనసభలు చేసిన శాసనము ద్వారా లేదా పార్లమెంటు చేసిన శాసనము ద్వారా ఉండాలా?లేదా అటువంటి నిబంధనలును కార్యనిర్వాహక ఉత్తర్వు ద్వారా చేయవచ్చా?

527. వివాదాస్పద ఆదేశాలు నిస్సందేహంగా శాసన మండలి యొక్క చట్టాలు లేదా శాసన మండలి యొక్క ఏ చట్టము క్రింద చేసిన నియమాలు లేదా నిబంధనలు కావు.అవి కూడా రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 309 ప్రకారం రాష్ట్రపతి రూపొందించిన నియమాలు కావు.

అవి నిస్సందేహంగా కార్యనిర్వాహక ఆదేశాలు.చట్టము లేదా నియమాలు లేనప్పుడు, ప్రభుత్వం కార్యనిర్వాహక ఆదేశాల ద్వారా ఈ అంశంపై నిబంధనలు చేయలేదు లేదా కార్యనిర్వాహక అధికారాలను వినియోగించుకుని చేసిన వివాదాస్పద ఆదేశాలు పార్లమెంటు శాసన అధికారాల

పరిమితులను ఉల్లంఘించాయని వాదించలేదు. శ్రీ వేణుగోపాల్ వాదించిన విషయం ఏమిటంటే, అటువంటి ముఖ్యమైన అంశంపై నిబంధనలు చేసే అధికారాన్ని పార్లమెంటుతో పంచుకోవాలి, మరియు పార్లమెంటు తగిన చర్చల తర్వాత మాత్రమే అమలు చేయవచ్చును.

వాదన, సారాంశంలో, అధికారాన్ని ఉపయోగించే పద్ధతిని ప్రశ్నిస్తుంది, అది లేకపోవడం గురించి కాదు. ఆ పద్ధతిని ప్రభుత్వ వివేచనానుసారము మరియు విధానమునకు మరియు పరిస్థితి యొక్క అవసరాలకు వదిలివేయాలి. ఇప్పటివరకు కేంద్ర ప్రభుత్వం SC's/ST's లకు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు అన్ని వెనుక బడిన తరగతులకు అనుకూలంగా చేసిన రిజర్వేషన్లు కార్యనిర్వాహక సూచనల ద్వారా లేదా రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 309 కింద రూపొందించిన నిబంధనల ద్వారా చేయబడ్డాయని సూచించబడవచ్చును. శాసనసభల చట్టాల ద్వారా ఎటువంటి రిజర్వేషన్లు కల్పించబడలేదు.

అందువల్ల, ప్రభుత్వం ఈ ప్రయోజనం కోసం ఒక అధిశాసనము రూపొందించడానికి బదులుగా, కార్యనిర్వాహక ఆదేశాల ద్వారా నిబంధనలును రూపొందించడానికి ఎంచుకున్నందున వివాదాస్పద ఆదేశాలకు ఎటువంటి చట్టవిరుద్ధత జోడించబడలేదు.రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 73 కింద ఇటువంటి కార్యనిర్వాహక ఆదేశాలు జారీ చేయబడితే, వాటి అమలు కోసం పార్లమెంటు చట్టము లేదా రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 309 కింద రాష్ట్రపతి రూపొందించిన నిబంధనలతో సమానమైన సమర్థత కలిగి ఉంటాయి.

736. ఈ నిర్వచనంలో ("ఆర్డర్") ఉత్తర్వు, ("బై-లా") ఉపనియమము, ("రూల్" మరియు "రెగ్యులేషన్") నియమము మరియు నిబంధన అనే పదాలు ముఖ్యమైనవి. ఆర్టికల్ 12లోని "రాష్ట్రం" మరియు ఆర్టికల్ 13 (3) (ఎ) లోని "చట్టం" నిర్వచనాన్ని చదివినప్పుడు, ఆర్టికల్ 16 (4) ద్వారా పరిగణించబడే స్వభావం యొక్క (కొలతను) చర్య పార్లమెంటు/శాసనసభ మాత్రమే కాకుండా కేంద్ర/రాష్ట్ర సేవలకు సంబంధించి కార్యనిర్వాహకులు మరియు స్థానిక సంస్థలు మరియు "ఇతర అధికారులు" కూడా అందించవచ్చని స్పష్టమవుతుంది. వారి సంబంధిత సేవలకు సంబంధించి ఆర్టికల్ 12 ద్వారా పరిగణించబడుతుంది. కొన్ని స్థానిక సంస్థలు మరియు విశ్వవిద్యాలయాల వంటి కొన్ని చట్టబద్ధమైన సంస్థలకు వారి స్వంత శాసన విభాగాలు ఉండవచ్చు. అటువంటి పరిస్థితిలో, ఈ సేవలన్నింటిలో రిజర్వేషన్లను పార్లమెంటు/శాసనసభ అందించాలని పట్టుబట్టడం అసమంజసమైనది మరియు సరికాదు.ఆ సంస్థలలో ప్రతి ఒక్కటి యొక్క పరిస్థితి మరియు పరిస్థితులు మారవచ్చు. నిర్దిష్ట పరిస్థితులకు అనుగుణంగా రిజర్వేషన్లకు సంబంధించిన నియమాన్ని రూపొందించాలి. ఇవన్నీ పార్లమెంటు/శాసనసభ ద్వారా సహేతుకంగా చేయలేము.

859. పైన వివరించిన వివిధ ప్రశ్నలకు, వాటికి ఇచ్చిన సమాధానాలను మనం సంక్షిప్తంగా చెప్పవచ్చుః

(1) (ఎ) ఆర్టికల్ 16 (4) కింద 'నిబంధన' తప్పనిసరిగా పార్లమెంటు/శాసనసభ ద్వారా చేయవలసిన అవసరం లేదు.కార్యనిర్వాహక వర్గం కూడా ఇటువంటి నిబంధన చేయవచ్చు. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 12 కిందకు వచ్చే స్థానిక సంస్థలు, చట్టబద్ధమైన కార్పొరేషన్లు మరియు రాష్ట్ర నియంత్రణలో ఉండు ఇతర సంస్థలు ఆ విధంగా అలా సలహా ఇచ్చినట్లయితే, అటువంటి నిబంధనను రూపొందించడానికి సమర్థులు.(పారస్ 735-737)

(బి) ఆర్టికల్ 16 (4) కింద ఒక నిబంధనను రూపొందించే కార్యనిర్వాహక ఉత్తర్వు దానిని రూపొందించి జారీ చేసిన మరుక్షణమే అమలు చేయబడుతుంది.(పేరాలు 738-740)."

అందువల్ల, చట్టబద్ధమైన అనుమతి లేనప్పుడు, పౌరుల స్వేచ్ఛను పరిమితం చేసే ప్రభావాన్ని కలిగి 20.02.2021 నాటి O.M. ను జారీ చేయడానికి భారత ప్రభుత్వానికి చట్టపరమైన సామర్థ్యం ఉందా అనేది భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 73ని దృష్టిలో ఉంచుకుని నిర్ణయించాల్సి ఉంటుంది. అయితే, ఆ విషయమును నిర్ణయించకుండా, ఈ న్యాయస్థానం ఎటువంటి అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేయలేదు.

10. అంశము-బి) మూడవ ప్రతివాది కారణం చూపాలను నోటీసు జారీ చేయకుండా లేదా అటువంటి అభ్యర్థన గురించి అతనికి తెలియజేయకుండా ఎల్ఓసి జారీ చేయమని అభ్యర్థించకుండా ఉండాల్సిందని పిటిషనర్ వాదించారు. నూర్ పాల్ (పైన పేర్కొన్న) కేసు తీర్పులో కోర్టు ఆపుచేసిన ఈ క్రింది భాగాన్ని 05.05.2022 నాటి సుప్రీంకోర్టు ఉత్తర్వుల దృష్ట్యా పిటిషనర్ పేర్కొన్న వాదనను అంగీకరించలేముః

"(78) పైన పేర్కొన్న కారణాల వల్ల, మేము ఇలా భావిస్తున్నాముః(సి) ప్రతివాదులు సంఖ్య 1,3 మరియు 4 ఎల్ఓసి యొక్క కాపీని మరియు అది జారీ చేయబడిన తర్వాత వీలైనంత త్వరగా జారీ చేయబడిన వ్యక్తికి దానిని జారీ చేయడానికి గల కారణాలను కూడా అందించాలి మరియు అతనికి నిర్ణయానంతర అనంతర అవకాశాన్ని కూడా అందించాలి మరియు ఈ అవసరాలు 38 ద్వారా జారీ చేయబడిన ఓమ్లలో చదవబడతాయి.

LOCల జారీకి సంబంధించి ".

అందువల్ల, పిటిషనర్ లేవనెత్తిన అంశాన్ని సుప్రీంకోర్టు పరిగణనలోకి తీసుకున్నందున, ఎల్‌ఓసి జారీకి ముందస్తు నోటీసు ఇవ్వాలనే వాదనను ఈ కోర్టు అంగీకరించదు.

ii) ఈ దశలో, బావగుథురఘురామ్ శెట్టి వర్సెస్ బ్యూరో ఆఫ్ ఇమ్మిగ్రేషన్ 18 కేసులో కర్ణాటక హైకోర్టు డివిజన్ బెంచ్ ఇచ్చిన తీర్పును ప్రస్తావించడం సముచితము. ఆ నిర్ణయంలో, LOC జారీ చేయడానికి ముందు పిటిషనర్కు నోటీసు జారీ చేసి ఉండాలని ఇదే విధమైన వాదన లేవనెత్తబడింది. అందులో కోర్టు మేనకా గాంధీ (పైన పేర్కొన్న) తీర్పును ప్రస్తావి ఆ వాదనను తిరస్కరించింది.ఎల్‌ఓసీలు జారీ చేయబడిన అధికారి మెమోరాండా నిర్ణయానంతర విచారణను మంజూరు చేసి, దానిని పదేపదే సమీక్షిస్తున్నందున, సహజ న్యాయ సూత్రాలు ఉల్లంఘించబడ్డాయని చెప్పలేమని పేర్కొంది.

iii) ఇంకా, ఆరంభక సంస్థ ద్వారా LOC జారీ చేయకపోవడం ఏ హక్కులను ఉల్లంఘించదని కోర్టు అభిప్రాయపడింది. బావగుథు రఘురాం శెట్టిలో (పైన పేర్కొన్న) వ్యక్తం చేసిన అభిప్రాయంతో ఈ న్యాయస్థానం ఏకీభవిస్తుంది.

18. 2021 ఎస్. సి. సి. ఆన్ లైన్ కార్ 14863 39

(పైన పేర్కొన్న) మరియు పేర్కొన్న నిర్ణయంలోని సంబంధిత పేరాలు క్రింద పొందుపరచబడ్డాయిః

"22. ఆ OMల నుండి ఉద్భవించిన నిర్దిష్ట చట్టమును, పిటిషనర్ రిట్ పిటిషన్ లో ఖండించాలని కోరుకున్నాడు మరియు ఆ నేపథ్యంలో పరిశీలించినప్పుడు, అది అత్యున్నత న్యాయస్థానం యొక్క అధికారిక ప్రకటన నుండి బయటపడుతుంది.

మనేకా గాంధీ కేసులో,

గౌరవనీయమైన అత్యున్నత న్యాయస్థానం (గౌరవనీయులైన న్యాయమూర్తులు భగవతి, ఉంత్వాలియా మరియు ఫజల్ అలీ ప్రకారం) ఆర్టికల్ 21 కింద చట్టం ద్వారా స్థాపించబడిన విధానం ఆర్టికల్ 14 యొక్క అగత్యాలను తీర్చాలని మరియు విదేశాలకు ప్రయాణించే హక్కును ఆర్టికల్ 19 (1) (ఎ) లేదా 19 (1) (జి) లో భాగంగా పరిగణించలేమని పేర్కొంది, ఎందుకంటే అటువంటి హక్కుకు హామీ లేదు మరియు అటువంటి హక్కును ఆర్టికల్ 19 (1) కింద పరిధి లేదా సహసంబంధమైన హక్కుగా ఊహించలేము.ఆ క్రింది ప్రభావానికి అపెక్స్ కోర్టు దీనిని మరింత నిర్ధారించిందిః

“34. అందువల్ల, పరిధి లేదా సహసంబంధ హక్కు సిద్ధాంతంపై ఆర్టికల్ 19 (1) (ఎ) కింద హామీ ఇవ్వబడిన వాకు మరియు భావ ప్రకటనా స్వేచ్ఛలో విదేశాలకు వెళ్లే హక్కును చేర్చినట్లు పరిగణించలేము. ఆ సిద్ధాంతం అఖిల భారత బ్యాంకు ఉద్యోగులలో అసోసియేషన్ కేసు మరియు దానిని పునరుద్ధరించే ఏ ప్రయత్నము మేము ఆమోదించలేము, ఎందుకంటే ఇది ఆర్టికల్ 19 (1) యొక్క పథకాన్ని పూర్తిగా దెబ్బతీస్తుంది మరియు అఖిల భారత బ్యాంక్ ఎంప్లాయీస్ అసోసియేషన్ కేసులో న్యాయస్థానం తరపున మాట్లాడిన న్యాయమూర్తి రాజగోపాల అయ్యంగార్ ఉటంకించిన మాటలలో “ఎల్లప్పుడూ వ్యయం చేసే కేంద్రీకృత సహాగామమైన హక్కుల ఆకృతిలో వలయాల నుండి వెంట వచ్చే హక్కులు మొదలైనవి దాదాపు వికృత ఫలితానికి దారి తీస్తాయి.”

అలాగే, అదే కారణాల వల్ల, విదేశాలకు వెళ్లే హక్కును ఆర్టికల్ 19 (1) (జి) కింద హామీ ఇవ్వబడిన వాణిజ్యం, వ్యాపారం, వృత్తిని సాగించుట హక్కులో భాగంగా పరిగణించలేము.పాస్పోర్ట్ను స్వాధీనం చేసుకోవడం ద్వారా విదేశాలకు వెళ్లే హక్కుపై ఆంక్షలు విధించడానికి అధికారం ఇచ్చే ఆర్టికల్ 19 (1) మరియు సెక్షన్ 10 (3) (సి) లోని ఏ క్లాజ్ కిందైనా విదేశాలకు వెళ్ళే హక్కు స్పష్టంగా హామీ ఇవ్వబడలేదు, ఆర్టికల్ 19 (1) (ఎ) లేదా (జి) ను ఉల్లంఘించినట్లుగా రద్దు చేయలేము, ఎందుకంటే దాని ప్రత్యక్ష మరియు అనివార్య ప్రభావం విదేశాలకు వెళ్ళే హక్కుపై ఉంటుంది మరియు వాక్ స్వాతంత్ర్యం, భావ ప్రకటనా మరియు వ్యాపారం, వ్యాపార వృత్తి లేదా వృత్తి కొనసాగించు హక్కులపై కాదు.

“54. తదుపరి విషయము ఏమిటంటే, .పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది శ్రీ మదన్ భాటియా వాదించినట్లుగా, భారతదేశం నుండి బయటకు వెళ్ళే హక్కు అనేది వాక్ స్వాతంత్ర్యం మరియు భావ ప్రకటనా హక్కులో అంతర్భాగమా మరియు దానిలో అర్థం చేసుకోబడిందా అనే ఆ విషయముకు సానుకూలంగా సమాధానం ఇవ్వడం నాకు అసాధ్యం అనిపిస్తుంది. ఒక బాహ్య సదుపాయాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి హక్కును కొనసాగించినట్లయితే దాని వ్యాయామం మరింత అర్థవంతంగా ఉంటుందని చాలా రకాల హక్కులను అంచనా వేయడం సాధ్యపడుతుంది. కానీ రాజ్యాంగం అందించిన హక్కులో అటువంటి కొనసాగింపులు భాగముగా ఉండవు. ఒసగబడిన భావ ప్రకటన స్వేచ్ఛను 4-119 ఎస్. సి. ఐ/78 లో చేర్చిన పత్రికా స్వేచ్ఛ యొక్క సారూప్యత పూర్తిగా తప్పు, ఎందుకంటే భావ వ్యక్తీకరణ స్వేచ్ఛ యొక్క హక్కు నిస్సందేహంగా పత్రికా స్వేచ్ఛ హక్కును కలిగి ఉంటుంది.ఒక వైపు విదేశాలకు వెళ్ళే హక్కు, మరోవైపు వాక్ స్వాతంత్ర్యం మరియు భావ ప్రకటనా

స్వేచ్ఛ ప్రాథమికంగా వేర్వేరు అంతర్ భాగాలతో రూపొందించబడ్డాయి, వాస్తవానికి చాలా భిన్నంగా ఉంటాయి, ఒకదానిని మరొకదానిలో అర్థం చేసుకోలేము.

55. సోదరుడు భగవతి, ఈ అంశంపై కెంట్ (1), ఆప్తేకర్ (2) మరియు జెమెల్ (3) వంటి కొన్ని అమెరికన్ నిర్ణయాలను సుదీర్ఘంగా పరిశీలించారు మరియు ఆయన విశ్లేషణ జ్ఞాన దాయకంగా ఉన్నప్పటికీ, అమెరికా రాజ్యాంగంలోని 5 మరియు 14 సవరణలలో తగిన ప్రక్రియ నిబంధన ఉండటం రాజ్యాంగ హామీల నిర్వచనం మరియు మూల్యాంకనం పట్ల అమెరికా న్యాయమూర్తుల విధానంలో గణనీయమైన మార్పును తెస్తుందని నేను భావిస్తున్నాను. "చట్టపరమైన ప్రక్రియ" లో అర్థవంతంగా మరియు ఊహాత్మకంగా చేర్చిన విషయం, నా దృష్టిలో, అమెరికా రాజ్యాంగం మరియు మన రాజ్యాంగం మధ్య ఒక ముఖ్యమైన వ్యత్యాసాన్ని కలిగి ఉండవచ్చు, వ్యక్తీకరణను ఉపయోగించడాన్ని అధ్యయనం చేయకుండా నివారించిన మన (సెంటెనియల్ వాల్యూమ్లో) శత వార్షిక గ్రంథంలో "బెర్నార్డ్ ష్వార్ట్జ్ సంపాదకీయం చేసిన పద్నాలుగో సవరణ, జస్టిస్ విలియం జె. బ్రెన్నాన్ రాసిన 'ల్యాండ్మార్క్స్ ఆఫ్ లీగల్ లిబర్టీ' పై ఒక వ్యాసంలో ఉంది, దీనిలో న్యాయమూర్తి యేట్ నాటకం నుండి ప్రస్తావిస్తూ ఇలా చెప్పారుః మనిషి యొక్క సేవలో సమాన మరియు విడదీయరాని హక్కుల గుర్తింపు కోసం శతాబ్దాల నాటి కల, 14వ సవరణ 100 సంవత్సరాల పురాతనమైనది అయినప్పటికీ, ఎప్పటికీ పాతది కాదు.

"యేట్ నాటకంలోని పేద వృద్ధురాలి మాదిరిగానే, "ఒక వృద్ధురాలు దారిలో వెళ్లడం మీరు చూశారా?" "అడిగాడు బ్రిడ్జేట్."నేను చూడలేదు "అని 42 వృద్ధురాలు వెళ్ళిపోయిన తర్వాత "కానీ నేను ఒక చిన్న అమ్మాయిని చూశాను మరియు ఆమె ఒక రాణి వలె నడిచింది." అని ఇంట్లోకి వచ్చిన పాట్రిక్ బదులిచ్చాడు.

మన రాజ్యాంగం కూడా దాని ఘనతలో ముందుకు సాగుతుంది, కానీ, గుర్తుంచుకోండి, తగిన ప్రక్రియ నిబంధన లేకుండా, నేను నేరుగా ఒక నిర్ణయంతో సంతృప్తి చెందడానికి ఇష్టపడతాను, ఆల్ ఇండియా బ్యాంక్ ఎంప్లాయీస్ అసోసియేషన్ (4) దీనిలో ఆర్టికల్ 19 (1) (సి) లో ఉన్న సంఘాలు లేదా యూనియన్లను ఏర్పాటు చేసే స్వేచ్ఛ, యూనియన్ ఏర్పడిన ఉద్దేశ్యాన్ని సాధించడానికి, ఆ హక్కును సమర్థవంతంగా చేయడానికి అవసరమైన అన్నింటినీ కార్మిక సంఘం చేయగలదనే హక్కును కలిగి ఉందనే వాదనను ఈ కోర్టు తిరస్కరించింది. ఒక హక్కు మరొకదానికి దారితీస్తుంది మరియు మరొకటి మరొకదానికి దారితీస్తుంది, మొదలైనవి, పైన పేర్కొన్న నిర్ణయంలో "వికృత ఫలితం" యొక్క ఉత్పాదకతగా వర్ణించబడ్డాయి.

56. ఈ కేసులో ఇతర అంశాల గురించి సోదరుడు భగవతి చెప్పినదానికి జోడించడానికి నా దగ్గర ఇంకేమీ లేదు. ఆర్టికల్ 19 (1) (ఎ) లో ఉన్న హక్కులో విదేశాలకు వెళ్లే హక్కు చేర్చబడనప్పటికీ, చట్టము సెక్షన్ 10 (3) (సి) కింద చేసిన ఉత్తర్వు వాస్తవానికి ఉల్లంఘిస్తే, వాక్ స్వాతంత్ర్యం మరియు భావ వ్యక్తీకరణ హక్కును ఉల్లంఘిస్తే, అటువంటి ఉత్తర్వును రాజ్యాంగ విరుద్ధమని కొట్టివేయవచ్చని నేను ఆయన అభిప్రాయాన్ని పంచుకుంటున్నాను. ఒక అధిశాసనము రాజ్యాంగబద్ధత పరీక్షలో ఉత్తీర్ణత సాధించగలదని, అయినప్పటికీ దాని కింద ఆమోదించబడిన ఉత్తర్వు రాజ్యాంగ విరుద్ధమని బాగా స్థిరపడింది. కానీ దాని గురించి నేను ఎక్కువ చెప్పను ఎందుకంటే ఈ శాఖలో, ఒకరు వాస్తవాలకు హామీ ఇచ్చే దానికంటే ఎక్కువ చెప్పరు మరియు నిర్ణయం తీసుకోవలసిన అవసరం లేని దేనినీ నిర్ణయించరు. కానీ అటార్నీ జనరల్ యొక్క వివరణ, ఆమె పాస్ పోర్టు స్వాధీనానికి ముందు లేదా వెంటనే పిటిషనర్ వాదనలు విచారించబడలేదు అనే వాస్తవం, ఉత్తర్వులో తీవ్రమైన బలహీనతను ప్రవేశపెటింది. నిర్ణయం పిటిషనర్ కు ప్రతికూలంగా ఉంటే, పిటిషనర్ వాదన వినడానికి మరియు తాజా నిర్ణయం తీసుకున్న తేదీ నుండి ఆరు నెలల కాలానికి ఉత్తర్వు అమలును పరిమితం చేయడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉంది. ఆ ఉత్తర్వు వాస్తవానికి ఆర్టికల్ 19 (1) (ఎ) లేదా 19 (1) (జి) ను ఉల్లంఘించదని నేను అంగీకరిస్తున్నాను.

23. ముందస్తు అవకాశం ఇవ్వకుండా పాస్పోర్ట్ను స్వాధీనం చేసుకోవచ్చని, తదనంతరం విచారణను అందించాలని గౌరవనీయమైన అత్యున్నత న్యాయస్థానం (గౌరవనీయులైన ప్రధాన న్యాయమూర్తి–మిస్టర్ బేగ్ మరియు గౌరవనీయులైన మిస్టర్ జస్టిస్ కైలాసం ప్రకారం) కూడా అభిప్రాయ పడింది. అందువల్ల, పిటిషనర్ తన విచారణ కొరకు హక్కు హరించబడిందని, తద్వారా ప్రతివాదుల చర్య రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 14 ద్వారా దెబ్బతిన్నదని పిటిషనరు వాదన విచారించబడదు.

24. ప్రస్తుత కేసులో, పిటిషనర్ కు మూడవ మరియు నాల్గవ ప్రతివాది–బ్యాంకుల ముందు హాజరు కావడానికి మరియు LOC జారీ నిబంధనలు చేయు బ్యాంకులను బలవంతం చేసిన పరిస్థితులను వివరించడానికి పిటిషనర్ అర్హత కలిగి ఉన్నారని మరియు రెండు బ్యాంకులు ఈ అభ్యర్థనను పరిశీలించి, ఆపై ఒక ఉత్తర్వును జారీ చేయాల్సిన అవసరం ఉందని మేము గమనించాము. అయినా శ్రీ ముకుల్ రోహత్గి నిర్ణయాత్మక విచారణ తరువాత, అదిఒక వట్టి లాంఛనప్రాయమని వాదించడానికి ప్రయత్నము చేయగా, మేము దానిని స్వీకరించడానికి మొగ్గు చూపడం లేదు, ఎందుకంటే, మాణెకా గాంధీ కేసులో గౌరవనీయమైన అత్యున్నత న్యాయస్థానం పాస్పోర్ట్ను జప్తు

చేసే సమయంలో ముందస్తు అవకాశం అవసరం లేనప్పటికీ, అటువంటి జప్తును ఎందుకు కొనసాగించాల్సిన అవసరం లేదు అనే తదుపరి అవకాశాన్ని నిష్పక్షిక విచారణలో స్వత సిద్ధమైనదిగా పరిగణించాలని పేర్కొంది. న్యాయమైన విచారణలో.అది ఈ క్రింది ప్రభావానికి మరింత నిర్ధారించబడిందిః

"14. ఇప్పుడు, ఇప్పటికే ఎత్తి చూపినట్లుగా, సహజ న్యాయం యొక్క సిద్ధాంతం ప్రధానంగా రెండు నియమాలను కలిగి ఉంటుంది, అవి, నెమో డెట్ ఎస్సే జుడెక్స్ ప్రొప్రియాకు కారణం ఎవరూ తన సొంత కేసులో న్యాయ నిర్ణేతగా ఉండరాదు, మరియు ఈ క్రింది విధంగా ఉంటుందిః సహేతుకమైన విచారణను అందించకుండా ఒక పక్షానికి వ్యతిరేకంగా ఎటువంటి నిర్ణయం ఇవ్వబడదు.మేము ఇక్కడ రెండవ నియమం గురించి ఆందోళన చెందుతున్నాము, అందువల్ల మేము ఆ నియమం యొక్క చర్చకు మాత్రమే పరిమితం అవుతాము. (యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా) భారత ప్రభుత్వం తరపున హాజరైన అటార్నీ జనరల్, (ఆడి ఆల్టెరం పార్టెం) ఎదిరి పక్షాన్ని వినాలను నియమం అనేది న్యాయమైన నిర్ణయానికి చట్టబద్ధమైన అధికారం రావడానికి వీలుగా కోర్టులు రూపొందించిన అత్యంత ప్రభావవంతమైన సాధనం అని న్యాయంగా అంగీకరించారు మరియు అది అధికార దురుపయోగము లేదా దురుపయోగముపై ఆరోగ్యకరమైన తనిఖీగా చట్టము చేస్తుందని లెక్కించబడుతుంది, అందువల్ల దాని పరిధిని పరిమితం చేయకూడదు మరియు దాని వర్తింపును పరిమితం చేయకూడదు. ఈ కోర్టు నిర్ణయాల ఫలితంగా శాసనములో చేసిన చారిత్రక పురోగతులను పునఃపరిశీలించాలని ఆయన అభ్యర్థించలేదు మరియు కోర్టు తన చర్యలను తిరిగి గుర్తించాలని సూచించలేదు. ఇది నిజంగా భారత ప్రభుత్వం నుండి వచ్చిన అత్యంత దిగ్భ్రాంతికరమైన వాదన అయి ఉండి, కోర్టు అటువంటి వాదనను అంగీకరించడం అనేది పూర్తిగా తిరోగమన చర్యగా ఉండేది. కానీ అదృష్టవశాత్తూ 45 మంది పై అటువంటి వాదనను అటార్నీ జనరల్ ముందుకు తీసుకెళ్లలేదు. అటార్నీ జనరల్. అతను కోరినది చాలా పరిమితమైన వాదన, అంటే పాస్పోర్ట్ను స్వాధీనం చేసుకోవడంతో కూడుకున్న చర్య యొక్క స్వభావాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, (ఆడి ఆల్టెరామ్ పార్టెం) ఇతర పక్షాన్ని వినాలను నియమాన్ని తప్పనిసరిగా మినహాయించాలి, ఎందుకంటే పాస్పోర్ట్ దారునికి నోటీసు ఇవ్వబడితే మరియు అతని పాస్పోర్ట్ను ఎందుకు స్వాధీనం చేసుకోకూడదో కారణం చూపించడానికి అతనికి సహేతుకమైన అవకాశం ఇస్తే, అతను వెంటనే, పాస్పోర్ట్ బలంతో, దేశం నుండి నిష్క్రమించడాన్ని వినియోగించుకునేవాడు మరియు పాస్పోర్ట్ను స్వాధీనం చేసుకునే లక్ష్యం నిరాశకు గురవుతుంది. (ఆడి ఆల్టెరామ్ పార్టెం) ఇతర పక్షాన్ని వినాలను నియమాన్ని వర్తింపజేస్తే, దాని ప్రభావం

పాస్పోర్ట్ను జప్తు చేసే అధికారాన్ని అణచివేయడం అని, ఇది చట్టం శాసనము పరిపాలనను ఓడించి, స్తంభింపజేస్తుందని, అందువల్ల (ఆడి ఆల్టెరామ్ పార్టెం) ఇతర పక్షాన్ని వినాలను నియమాన్ని న్యాయంగా వర్తింపజేయలేరని వాదన ఉంది. ఇది, వాదన యొక్క వివరణకు సూచన ద్వారా మద్దతు ఇవ్వడానికి ప్రయత్నించబడింది

ASD స్మిత్ లో పరిపాల పరమైన చర్య పై న్యాయ సమీక్ష చర్య, 2 వ ముద్రణ విద్యావేత్త రచయితలు 174వ పేజీలో "పరిపాలనాపరంగా, చట్టపరంగా ముందస్తు నోటీసు ఇవ్వడానికి మరియు విచారణ అవకాశం ఇవ్వడానికి ప్రాథమిక హక్కును మినహాయించవచ్చు-నోటీసు ఇవ్వడానికి మరియు వినడానికి అవకాశం ఇవ్వాల్సిన బాధ్యత సత్వర చర్య తీసుకోవడానికి, ముఖ్యంగా నివారణ లేదా పరిష్కార స్వభావం గల చర్యకు ఆటంకం కలిగిస్తుంది". ఇప్పుడు, ముందస్తు నోటీసు మరియు వినికిడి అవకాశానికి హక్కు అనేది న్యాయంగా వ్యవహరించే విధి నుండి లేదా బోర్త్-వై-గెస్ట్ యొక్క లార్డ్ మోరిస్ పదాలను ఉపయోగించడం ద్వారా మాత్రమే వెలువడుతుందనేది నిజం, 'చర్యలో నిస్పక్షపాత చర్య నుండి, ఇది తీసుకోవలసిన చర్య యొక్క స్వభావం, దాని లక్ష్యం మరియు ఉద్దేశ్యం మరియు సంబంధిత చట్టబద్ధమైన నిబంధన యొక్క పథకాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, చర్యలో న్యాయబద్ధత దాని చిక్కులను డిమాండ్ చేయదు మరియు దాని మినహాయింపును కూడా హామీ ఇస్తుంది.న్యాయ నిర్ణయాల ద్వారా స్థాపించబడిన (ఆడి ఆల్టెరామ్ పార్టెమ్) ప్రతిపక్షాన్ని వినాలను నియమానికి కొన్ని బాగా గుర్తించబడిన మినహాయింపులు ఉన్నాయి మరియు అవి

అడ్మినిస్ట్రేటివ్ చర్య యొక్క జ్యుడిషియల్ రివ్యూ, 2వ ముద్రణలో ASD స్మిత్ 168 నుండి 17 వరకు పేజీలు., వద్ద సంగ్రహించారు. ఆ మినహాయింపులను మనం కొంచెం నిశితంగా విశ్లేషిస్తే, పరిపాలనా చర్యలో అవసరమయ్యే నిస్పాక్షిక చర్య లకు సూత్రానికి వ్యతిరేకంగా అవి ఏ విధంగానూ పోరాడటం లేదని స్పష్టమవుతుంది. 'మినహాయింపు' అనే పదం నిజంగా తప్పు పేరు ఎందుకంటే ఈ మినహాయింపు సందర్భాలలో (ఆడి ఆల్టెరామ్ పార్టెం) ఇతర పక్షాన్ని వినాలను నియమం "చర్యలో న్యాయమైన చర్య" కు మినహాయింపుగా కాకుండా వర్తించదు, కానీ ఒక కేసును సమర్పించడానికి లేదా ఎదుర్కోవడానికి అవకాశాన్ని కల్పించకపోవడం ద్వారా ఎటువంటి అన్యాయాన్ని ఊహించలేము. (ఆడి ఆల్టెరామ్ పార్టెం) ఇతర పక్షాన్ని వినాలను నియమం చట్టంలోకి న్యాయాన్ని చొప్పించడానికి ఉద్దేశించబడింది మరియు దానిని న్యాయం యొక్క లక్ష్యాలను ఓడించడానికి లేదా చట్టాన్ని 'నిర్జీవమైన, అసంబద్ధమైన, అవమానకరమైన, స్వీయ-

ఓటమిని కల్గించే లేదా పరిస్థితి సాధారణ జ్ఞానానికి విరుద్ధంగా' చేయడానికి వర్తించదు. చట్టం యొక్క జీవితం తర్కం కాదు, అనుభవం మరియు ప్రతి చట్టపరమైన ప్రతిపాదన, అంతిమ విశ్లేషణలో, ఆచరణాత్మక వాస్తవికత శాసనము యొక్క గీటు రాయి పై పరీక్షించబడాలి కాబట్టి, వినబడే హక్కును దిగుమతి చేసుకోవడం అనేది పరిపాలనా ప్రక్రియను స్తంభింపజేసే ప్రభావాన్ని కలిగి ఉంటే లేదా సత్వర అవసరం లేదా శాసనము పరిస్థితి అత్యవసరతను కలిగి ఉంటే, అనుభవపూర్వక పరీక్ష ద్వారా (ఆడియో ఆల్టెరామ్ పార్టెం) ఇతర పక్షాన్ని వినాలను నియమం మినహాయించబడుతుంది. కానీ అదే సమయంలో పరిపాలనా శాసనము రంగంలో ఇది చాలా ముఖ్యమైన నియమం అని గుర్తుంచుకోవాలి మరియు తప్పనిసరి అవసరం ఉన్న చాలా అసాధారణమైన పరిస్థితులలో తప్ప దీనిని తొలగించకూడదు. ఇది చట్ట పాలనను భద్రపరచడానికి రూపొందించిన హితకరమైన నియమం మరియు ఇచ్చిన కేసుకు దాని వర్తింపులో దానిని విడిచిపెట్టడానికి శాసనము అత్యుత్సాహంగా ఉండకూడదు. నిజమైన దురభిప్రాయం ఏమిటంటే, ఈ రకమైన ప్రశ్నలలో మతోన్మాదమైన లేదా సిద్ధాంతపరమైన విధానాన్ని నివారించాలి, కానీ లాంఛనప్రాయమైన విచారణ యొక్క సాంప్రదాయ పద్ధతి చట్టబద్ధమైన అధికారాన్ని ఉపయోగించడాన్ని నిరుత్సాహపరిచే ప్రభావాన్ని కలిగి ఉండవచ్చు కాబట్టి, ఆడియో ఆల్టెరామ్ పార్టెం పూర్తిగా మినహాయించబడాలి. ఇచ్చిన కేసులో అనుమతించదగిన గరిష్ట మేర ఈ నియమాన్ని రక్షించడానికి కోర్టు అన్ని ప్రయత్నాలు చేయాలి. "సహజ న్యాయం ఆచరణాత్మకంగా అనువైనది మరియు పరిస్థితుల నిర్బంధ ఒత్తిడిలో క్యాప్సులేషన్కు అనుకూలంగా ఉంటుంది" అని మర్చిపోకూడదు. (ఆడియో ఆల్టెరామ్ పార్టెం) ఎదురు పక్షాన్ని వినాలనే నియమం కఠినమైన అచ్చులో వేయబడదు మరియు న్యాయపరమైన నిర్ణయాలు దాని పరిస్థితుల మార్పులకు గురిచేసే అవకాశం ఉందని నిర్ధారిస్తాయి. అయితే, దాని యొక్క ప్రధాన అంశం, అంటే, బాధిత వ్యక్తికి వినడానికి సహేతుకమైన అవకాశం ఉండాలి మరియు వినా అనేది అది నిజమైన వినికిడిగా ఉండాలి, వట్టి ప్రజా సంబంధాల అభ్యాసంగా కాదు.

టక్కర్, ఎల్. జె., రస్సెల్ వర్సెస్ డ్యూక్ ఆఫ్ నార్ఫోక్ (1) లో అందుకే గట్టిగా చెప్పారు, "ఏది ఏమైనా సహజ న్యాయం యొక్క ప్రమాణాన్ని అవలంబిస్తారు, ఒక ముఖ్యమైన విషయం ఏమిటంటే, సంబంధిత వ్యక్తికి తన కేసును సమర్పించడానికి సహేతుకమైన అవకాశం ఉండాలి "ఏ అవకాశాన్ని సహేతుకమైనదిగా పరిగణించవచ్చు అనేది తప్పనిసరిగా పరిస్థితి యొక్క ఆచరణాత్మక అవసరాల పై ఆధారపడి ఉంటుంది. ఆది అధునాతనమైన పూర్తి స్థాయి వినికిడి కావచ్చు లేదా ఇది చాలా క్లుప్తంగా మరియు తక్కువగా ఉండే వినికిడి కావచ్చుఃఅది నిర్ణయానికి

ముందు విచారణ కావచ్చు లేదా నిర్ణయానంతర పరిష్కార విచారణ కూడా కావచ్చు. ఆడి ఆల్టెరామ్ పార్టెం నియమం గరిష్టంగా తలెత్తే అనేక రకాల పరిస్థితుల అవసరాలకు అనుగుణంగా మార్పులు మరియు వైవిధ్యాలను అనుమతించడానికి తగినంతగా అనువైనది. లార్డ్ రీడ్, "ఈ ప్రాథమిక సాధారణ సూత్రం ఖచ్చితమైన నియమాల శ్రేణిలోకి దిగజారిపోవడం చూసి బాధపడతాను" అని చెప్పినప్పుడు, వైజ్మాన్ వర్సెస్ సోమన్, (పైన పేర్కొన్న) లో (ఆడియో ఆల్టెరం పార్టెం) వినే అవకాశం ఇవ్వాలనే నియమం యొక్క ఈ పరిస్థితుల దృష్ట్యా సులభంగా మార్పు చేయగలుగుటను నొక్కిచెప్పారు మరియు లార్డ్ హైల్షామ్, ఎల్. సి., పెర్ల్–బెర్గ్ వర్సెస్ పార్టీ (2) లో కూడా కోర్టులు "వ్యక్తిగత కేసులలో అవసరమైన వాటి గురించి మరింత అధునాతనమైన దృక్పథాన్ని తీసుకున్నాయి" అని గమనించారు.అందువల్ల, పాస్పోర్ట్ను జప్తు చేసే అధికారం క్షీణించినందున, సంబంధిత వ్యక్తికి అతని పాస్పోర్ట్ను స్వాధీనం చేసుకునే ముందు ముందస్తు నోటీసు మరియు విచారణ వినవలసి వస్తే, పాస్పోర్ట్ అథారిటీ సంబంధిత వ్యక్తికి విచారణకు ముందస్తు అవకాశం ఇవ్వకుండా పాస్పోర్ట్ను స్వాధీనం చేసుకోవడానికి ముందుకు సాగవచ్చు, కానీ పాస్పోర్ట్ను స్వాధీనం చేసుకునే ఉత్తర్వు చేసిన వెంటనే, మరియు పరిష్కార ఉద్దేశ్యంతో విచారణకు అవకాశం ఇవ్వాలి, తద్వారా అతను తన కేసును ప్రస్తావించి, పాస్పోర్ట్ అథారిటీని వ్యతిరేకించి, అతని పాస్పోర్ట్ను ఎందుకు స్వాధీనం చేసుకోకూడదో ఎత్తి చూపవచ్చు మరియు స్వాధీనం ఉత్తర్వును వెనుకకు తీసుకోవాలి. ఇది సాధ్యపడటమే కాకుండా చాలా సముచితంగా కూడా ఉండాలి, ఎందుకంటే 49కి కారణాలు పాస్పోర్ట్ను స్వాధీనం చేసుకోవడం అనేది ఉత్తర్వు చేసిన తర్వాత పాస్పోర్ట్ అథారిటీ ద్వారా సరఫరా చేయబడాలి మరియు అందువల్ల, బాధిత వ్యక్తి తన కేసును పేర్కొంటూ ప్రాతి ధ్యం వహించే స్థితిలో ఉంటాడు మరియు అతని పాస్పోర్ట్ను స్వాధీనం చేసుకున్న చర్యను పక్కన పెట్టమని వేడుకుంటాడు. పాస్పోర్ట్ను స్వాధీనం చేసుకునే ఉత్తర్వు వచ్చిన వెంటనే విచారణకు వచ్చే న్యాయమైన అవకాశం సహజ న్యాయం యొక్క ఆదేశాన్ని సంతృప్తిపరుస్తుంది మరియు సంబంధిత వ్యక్తికి అటువంటి అవకాశాన్ని ఇవ్వాల్సిన నిబంధనను పాస్పోర్ట్ చట్టము, 1967లో సూచించవచ్చు మరియు వ్రాయబడలి.

అటువంటి నిబంధనను పాస్పోర్ట్ చట్టము, 1967లో అవసరమైన చర్యలు కోరుతూ చేర్చినట్లయితే, పాస్పోర్ట్ను స్వాధీనం చేసుకోవడానికి చట్టము సూచించిన విధానం సరియయినదిగా మరియు న్యాయమైనదిగా ఉంటుంది మరియు అది ఏకపక్షత లేదా అసమంజసతతో బాధపడదు. అందువల్ల, పాస్పోర్ట్ను జప్తు చేయడానికి పాస్పోర్ట్ చట్టము, 1967 ద్వారా 'ఏర్పాటు చేయబడిన'

విధానం ఆర్టికల్ 21 యొక్క అవస్యకతకు అనుగుణంగా ఉందని మరియు ఆ ఆర్టికల్ను అతిక్రమించడం కాదని మేము భావించాలి.

25. ఈ విషయంలో అత్యున్నత న్యాయస్థానం నిర్దేశించిన శాసనము నుండి కూడా ఈ అభిప్రాయం బలపడుతుంది.

మేనకా గాంధీ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా, (పైన)

ఇక్కడ పైన పేర్కొన్న విధంగా, జస్టిస్ కృష్ణ అయ్యర్ ఆధ్వర్యంలో భగవతి, ఉంత్వాలియా మరియు ఫజల్ అలీ, జెజె ఇచ్చిన అభిప్రాయంతో ఏకీభవిస్తూ, పాస్పోర్ట్ చట్టము, 1967 లోని సెక్షన్ 10 (3) (సి) కింద జారీ చేయబడిన ఏదైనా ఉత్తర్వు పరిమిత న్యాయ పరిశీలనకు లోబడి ఉంటుందని తీర్పు ఇచ్చారు. అది ఇంకా ఈ క్రింది విధంగా చెప్పబడింది:

"189. ఫలితంగా, రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 19లో పేర్కొన్న ప్రాథమిక హక్కులలో దేనికీ పిటిషనర్కు అర్హత లేదని, పాస్పోర్ట్ చట్టము రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 21 శాసనము అవసరాలకు అనుగుణంగా ఉందని, చట్టము ద్వారా ఏర్పాటు చేయబడిన విధానానికి అనుగుణంగా ఉందని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. నేను సెక్షన్ 10 (3) (సి) ను పాస్పోర్ట్ దారునికి పాస్పోర్ట్ అథారిటీ ముందు వినడానికి హక్కును కల్పిస్తుందని మరియు సెక్షన్ 10 (3) కింద ఆమోదించిన ఏదైనా ఉత్తర్వు హైకోర్టు మరియు సుప్రీంకోర్టు ద్వారా పరిమిత న్యాయ పరిశీలనకు లోబడి ఉంటుందని భావిస్తాను."

అందువల్ల, పిటిషనర్ తరఫున హాజరైన సీనియర్ న్యాయవాది ముకుల్ రోహత్గి, పిటిషనర్ తదుపరి విచారణ ఉత్తి లాంఛనప్రాయంగా ఉంటుందని లేదా మరో మాటలో చెప్పాలంటే, అటువంటి నిర్ణయాత్మక విచారణ అనుమతించబడదని పిటిషనర్ తరఫున హాజరైన సీనియర్ న్యాయవాది ఈ వాదనను లేవనెత్తారు. అయితే, పిటిషనర్కు వ్యతిరేకంగా LOC జారీ చేయడానికి మూడవ ప్రతివాది మరియు నాల్గవ ప్రతివాదులు తీర్మానానికి వచ్చినప్పటికీ, దానిని ఉపసంహరించుకోవాలని పిటిషనర్ చేసిన అభ్యర్థన స్వతంత్రంగా పరిగణించబడుతుందని మరియు వారు ఇప్పటికే వచ్చిన ఏ నిర్ధారణ ద్వారా ప్రభావితం కాకుండా మరియు సింగిల్ జడ్జి లేదా ఈ కోర్టు చేసిన ఏ పరిశీలనల ద్వారా ప్రభావితం కాకుండా పరిగణించబడుతుందని ప్రత్యేకంగా చెప్పనవసరం లేదు.

28. LOC జారీ గురించి పిటిషనర్కు తెలియజేయకపోవడం భారత రాజ్యాంగం ప్రకారం హామీ ఇవ్వబడిన పిటిషనర్ హక్కులను ఉల్లంఘించదు. తేదీ 27.10.2010 (అనుబంధం-AA) నాటి OM, LOC జారీ చేయవచ్చని స్పష్టంగా సూచిస్తుంది. అందులో సూచించిన మార్గదర్శకాలకు లోబడి. భారత ప్రభుత్వ హోం వ్యవహారములు మంత్రిత్వ శాఖ ద్వారా 27.10.2010 నాటి OMలు ఎప్పటికప్పుడు సవరించబడ్డాయి/పునః విమర్శించబడ్డాయి, 05.12.2017,19.07.2018 మరియు 19.09.2018 నాటి OMలు జారీ చేయబడ్డాయి. సవరించిన OMలు 04.10.2018,12.10.2018 మరియు 22.11.2018 (అనుబంధాలు-Rl నుండి R3) నాటివి, అవి ప్రతివాది Nos.3 నుండి No 4 కు పంపబడి మరియు ఒక వ్యక్తికి వ్యతిరేకంగా LOC జారీ చేయడానికి మూడు మరియు నాల్గవ ప్రతివాదులకు వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులలో అర్హత ఉందిఅని వెల్లడిస్తాయి. అన్ని ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకుల ఛైర్మన్/మేనేజింగ్ డైరెక్టర్/చీఫ్ ఎగ్జిక్యూటివ్కు క్లాజ్-8బి మరియు 8జె ద్వారా LOC లను జారీ చేయడానికి బ్యూరో ఆఫ్ ఇమ్మిగ్రేషన్ (మొదటి ప్రతివాది) ను అభ్యర్థించే అధికారం ఉందని 12.10.2018 (అనుబంధం-ఆర్2) నాటి ప్రస్తుత OM స్పష్టంగా సూచిస్తుంది. సవాలు కింద ఉన్న ఉత్తర్వు కింద లెర్న్డ్ సింగిల్ జడ్జి దానిని ప్రస్తావించారు, అందువల్ల మేము దానిని ఉదహరించకుండా ఉంటాము.

పైన పేర్కొన్న సవరించిన OM క్రింది నిబంధనలను చేస్తుందని పేర్కొనడం సముచితం:

(i) LOC తెరవడానికి అభ్యర్థన చేయడానికి ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకు మేనేజింగ్ డైరెక్టర్కు అధికారం ఇవ్వడం;

(ii) భారతదేశం నుండి ఒక వ్యక్తి విడిచి వెళ్లడాన్ని నిరోధించడం లేదా తిరస్కరించడం ద్వారా ప్రతివాది సంఖ్య 1 మరియు 2 ద్వారా అటువంటి LOC ని జారీ చేయవచ్చు, అటువంటి దేశం విడిచి వెళ్ళడం 'భారతదేశ ఆర్థిక ప్రయోజనానికి' హానికరం అయితే మరియు 'ఏ సమయంలోనైనా విస్తృత ప్రజా ప్రయోజనంలో అటువంటి వెళ్లిపోవడాన్ని అనుమతించకూడదు'."

iv) అందువల్ల, LOC కలిగిఉండుట కోసం అభ్యర్థన గురించి పిటిషనర్కు తెలియజేయడానికి ప్రతివాది నెం. 3 కట్టుబడి ఉండదని పేర్కొనడం ద్వారా అంశము బి నిర్ణయించబడుతుంది.

11. వాద అంశము-సి) పిటిషనర్ కు వ్యతిరేకంగా LOC జారీ చేయడం మరియు కొనసాగించడం కేసు వాస్తవాలను దృష్టిలో ఉంచుకుని నిర్వహించదగినదా అనేది మాత్రమే మిగిలి ఉన్న విషయము.

ఈ కోర్టు ప్రకారం, దిగువ పేర్కొన్న వాస్తవాలు మరియు కారణాల దృష్ట్యా LOC జారీ మరియు దానిని కొనసాగించడం చెల్లుతుంది.

ii) పిటిషనర్, ప్రతివాది నెం.3 కు డబ్బు చెల్లించడంలో విఫలం అయిందనేది వివాదంలో లేదు. ప్రతివాది నెం.3 చర్య చేపట్టని కారణంగా విఫలత జరిగిందని పిటిషనర్ పేర్కొన్నప్పటికీ, ఈ కోర్టు అటువంటి వాస్తవిక అంశాలలోకి వెళ్ళదు. ఇంకా, పిటిషనర్పై సొమ్ము రాబట్టడానికి చర్యలు DRT ముందు పెండింగ్లో ఉన్నాయి.

iii) ఇంకా, పిటిషనర్ RC/035/2022 A011 లో నిందితుడు మరియు దర్యాప్తు ఇంకా పెండింగ్లో ఉంది.ఆర్సి/035/2022 ఎ011 ను రద్దు చేయాలన్న పిటిషనర్ అభ్యర్థనను ఈ కోర్టు Cr.L.P లో 14.11.2022 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా తిరస్కరించింది.

మోసం ఆరోపణ యొక్క తీవ్రత మరియు నేరం యొక్క ప్రాముఖ్యత దృష్ట్యా. ఇంకా, పిటిషనర్ ఉద్దేశపూర్వక ఎగవేతదారుడిగా ప్రకటించడం చెల్లుబాటు అవుతుందా మరియు అతని ఖాతాను మోసం అని ప్రకటించడం సమర్థనీయమేనా అనే ప్రశ్నలు ఈ కోర్టు ముందు న్యాయ నిర్ణయము పెండింగ్లో ఉన్నాయి.

iv) పిటిషనర్ పై క్రిమినల్ కేసు పెండింగ్లో ఉన్నందున, ప్రతివాది నెం. 3 తన సంతృప్తి ఆధారంగా LOC జారీ చేయాలని అభ్యర్థించారు. పిటిషనర్పై వచ్చిన ఆరోపణలు 200 కోట్లకు పైగా భారీ ఎత్తున మోసం చేసినట్లు సూచిస్తున్నాయి.

v) ఇంకా, ఆర్సి/035/2022 ఎ011 లో కూడా నిందితుడైన పిటిషనర్ భార్య విదేశాలకు వెళ్లాలని చేసిన దరఖాస్తును పరిగణనలోకి తీసుకున్న ప్రత్యేక సిబిఐ కోర్టు, వారు దర్యాప్తుకు సహకరించలేదని పేర్కొంది.

vi) అందువల్ల, ఈ కోర్టు ప్రకారం, LOC రద్దు చేయబడితే పిటిషనర్ తిరిగి రాకపోవచ్చని సహేతుకమైన అనుమానం ఉంది. అయితే, విదేశాలకు వెళ్లడంపై విధించిన పరిమితి సంపూర్ణమైనది కాదు, పిటిషనర్ అవసరమైనప్పుడు విదేశాలకు వెళ్లడానికి అనుమతి కోరుతూ సమర్థ న్యాయస్థానాన్ని ఆశ్రయించవచ్చు. ఇంకా, LOC ని త్రైమాసిక మరియు వార్షిక ప్రాతిపదికన సమీక్షించాల్సిన అవసరం ఉంది, పిటిషనర్ యొక్క ప్రయోజనం తగినంతగా రక్షించబడుతుంది.

vii) ఆరోపణలు స్వభావం మరియు కేసు వాస్తవాలను బట్టి పిటిషనర్కు వ్యతిరేకంగా ఎల్ఓసి జారీ చేయడం మరియు కొనసాగించడం చెల్లుబాటవుతుందని పేర్కొనడం ద్వారా విచారణ అంశం సి ని నిర్ణయించబడుతుంది.

12. పైన పేర్కొన్న చర్చ దృష్ట్యా, ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్ కొట్టివేయబడటానికి అర్హమైంది మరియు తదనుగుణంగా కొట్టివేయబడింది. అయితే, పిటిషనర్కు సమర్థ న్యాయస్థానాన్ని ఆశ్రయించి, విమానంలో ప్రయాణించడానికి అనుమతి పొందే స్వేచ్ఛ ఇవ్వబడింది. ఈ పరిస్థితులలో, ఖర్చులకు సంబంధించి ఎటువంటి ఉత్తర్వు లేదు.

దానికి కొనసాగింపుగా, రిట్ పిటిషన్లలో పెండింగ్లో ఉన్న వివిధ విషయములు పిటిషన్లు ఏవైనా ఉంటే అవి మూసివేయబడ్డాయి.

____

కె. లక్ష్మణ్, జె.